

SOTILASAIKAKAUSLEHTI

01/2024

UPSEERILIITTO.FI

Lisää sotilaallista voimaa länsirajalle

Venäjän suunnitelmissa Leningradin ja Moskovan
sotilaspiirit saavat lisää joukkoja > [Sivu 38](#)

Maanpuolustuskorkeakoulu

Upseerien koulutusjärjestelmä uudistuu > [Sivu 22](#)

HENKILO: ALEKSI JÄNTTI / EPÄVARMUUS LISÄÄNTYY EUROOPASSA / PELOTETEORIAM

UPSEERILIITTO

TOIMITUS

Julkaisija

Upseeriliitto ry
www.upseeriliitto.fi

Vastaava päätoimittaja

Martti Lehto
puh. 040 525 6630
lehto.martti@kolumbus.fi

Toimitussihteeri, lehden taitto

Marko Varama
puh. 040 844 8255
varama@upseeriliitto.fi

Toimittajat

2. pääkirjoitus – Ville Viita
Historia – Ohto Manninen
Polttopiste – J-A Puustola
Sotatekniikka – Jyri Kosola

Toimituksen osoite

Laivastokatu 1 B, 00160 Helsinki

Ilmoitustilan myynti

Juha Halminen
puh. 050 592 2722
Hämeentie 7, 30100 Forssa
juha.halminen@mediaosasto.df

Tilauhinnat

Vuosikerta 6 numeroa) 40 euroa.
Irtotilaukset 8 euroa +
postimaksu.
Osoitteenmuutokset ja tilaukset:
Toimituksen sihteeri Erja Elopuro
puh. 040 537 1799
elopuro@upseeriliitto.fi

Aikakausmedia ry:n jäsen
ISSN 0038-1675

Kansikuva:

Venääläisjoukkoja oli mukana
Kollektiivisen turvallisuusjärjes-
tön, CSTO:n harjoituksissa
marraskuussa 2023.
Kuva: AFP/Lehtikuva

99. vuosikerta
Numero 1013

AO-Paino 2024

SOTILASAIKAKAUSLEHTI 01/2024

> SISÄLTÖ

PÄÄKIRJOITUKSET

Epävarmuus lisääntyy Euroopassa > S. 5

Martti Lehto, päätoimittaja

Kun politiikka puuttuu työmarkkinaneuvotteluihin > S. 7

Ville Viita, puheenjohtaja

EDUNVALVONTA

Matto vedettiin jalkojen alta > S. 12

Rajavartiolaitoksessa ei syntynyt sopimusta.

Joustava virastoerä käyttöön > S. 13

Puolustusvoimissa syntyi neuvottelutulos määräaikaan mennessä.

Ennen ei ollut paremmin > S. 14

Johtava virkamies – työaika-suojelun lainsuojaton.

Natossa edellytetään osaamista > S. 15

Kurinpitoesimiehen oltava tarkkana lausunnoissaan > S. 18

HENKILÖ

Kiinnostus sotahistoriaan heräsi jo lapsena > S. 16

Kansanedustaja Aleksi Jäntti (kok.), majuri evp.

KOLUMNI

Suomen on oltava aktiivisesti

mukana ydinaseista päätettäessä > S. 17

Jyri Lavikainen, tutkija, VTM, Ulkopoliittinen instituutti

PALSTAT

Kirjat > S. 20

- Jeroen Visser: Pohjois-Korea ei koskaan pyydä anteeksi.
- Marko Maaluoto: Autojoukot Helsingissä 1918–2024.

Oskari > S. 49

Polttopiste > S. 50

Nousukäyrällä.

Historia > S. 52

Helsingin suurpommitukset 1944.

Sotatekniikka > S. 58

Innovaatioita kolmannella!

Jäsenuutisia > S. 61

Upseerikoulutus uudistuu

Upseerien koulutusjärjestelmää uudistetaan kokonaisuutena.

> s. 22

Pieni, pelottava Suomi

Peloteteoriat ja niiden merkitys Nato-Suomelle.

> s. 34

Venäjän sotilaallinen voima Suomen lähellä

Mitä lähivuodet tuovat tullessaan?

> s.38

WE ARMOR IT.™

Letters. Words. Codes. Coordinates. Orders.

Every moment vital information is transmitted around us and at risk. Enter MilDef. We create rugged IT solutions for the harshest conditions and most challenging environments, which prevent your information from being interrupted, intercepted or disrupted.

Put simply; we armor your IT, when and where the stakes are the highest.

Epävarmuus lisääntyy Euroopassa

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on kestänyt kohta kaksi vuotta eikä sen päättymisestä ole minkäänlaista merkkiä. Lännen tuki Ukrainalle on vähentynyt samalla kun Venäjä vahvistaa aseellista voimaansa hankkimalla aseita Iranista ja Pohjois-Koreasta sekä kasvattamalla omaa sotatarviketuotantoaan.

Samaan aikaa huoli sodan mahdollisesta laajenemisesta on lisääntynyt. Alkuvuonna Ruotsin puolustusvoimien komentaja kehotti kaikkia ruotsalaisia valmistautumaan sotaan. Saksassa julkisuuteen tuli puolustusministeriön asiakirja, jonka mukaan Bundeswehr valmistautuu Venäjän hyökkäyksen mahdollisuuteen sodassa Naton ja Venäjän välillä. Vaikka kysymys onkin asevoimien toimintaan kuuluvasta skenaariotyöstä, se osoittaa kuinka vakavista asioista on kysymys.

Venäjä lisää jännitteitä maidemme välillä käyttäen pakolaisia välineinä hybridiopeeraatioissaan sekä irtisanomalla lokakuussa 2023 Suomen ja Venäjän välisen rajat ylittävän yhteistyösopimuksen. Vaikka irtisanomisella ei ole nykytilanteessa vaikutuksia, näillä toimilla Venäjä luo itärajamme kriisialueen.

Sotilaallisten jännitteiden lisäksi Euroopassa poliittiset jännitteet kasvavat ja niitä luovat eri maiden poliittiset toimijat.

Unkari pitkittää edelleen Ruotsin hyväksymistä sotilasliiton jäseneksi ilman todellisia perusteita. Lisäksi se pyrkii kiristämään EU:a ja ylläpitämään hyviä suhteita Venäjään. Utistoimisto Reutersin mukaan Unkarin kolmanneksi suurin puolue Mi Hazánk haluaa liittää osan Ukrainasta Unkariin. Puheenjohtajansa mukaan, mikäli Ukraina menet-

tää itsenäisyytensä, Taka-Karpatian alue tulisi liittää Unkariin.

Eräs Romanian neljänneksi suurimman puolueen AUR:n johtohahmoista on esittänyt neljän Ukrainan ja Moldovan alueen liittämistä Romaniaan. Lisäksi puolue haluaa vahvistaa Romanian suhdetta Venäjään.

Näitä äärioikeistoryhmien vaatimuksia merkittävämpi on ulkopoliitiikan muutos Slovakiassa. Vasemmistopopulistinen Smer-puolue voitti Slovakian vaalit joulukuussa 2023 ja sen johtaja **Robert Fico** tukee Venäjää, vastustaa Ukrainan Nato-jäsenyyttä ja aseapua sekä Venäjän-vastaisia sanktioita. Fico tukee Venäjän ajatusta, että ”Ukraina ei ole itsenäinen ja suvereeni valtio.”

Pienin askelin Venäjä on kerännyt liittolaisia Euroopan sisältä. Venäjän toiminnassa on nostettu esiin ajatus valtion luonnollisista rajoista. Venäjä on perustellut hyökkäystään Ukrainaan mm. juuri sillä, että maalla ei olisi itsenäisen valtion tunnusmerkkejä ja alue kuuluisi luonnollisena osana historialliseen Venäjään.

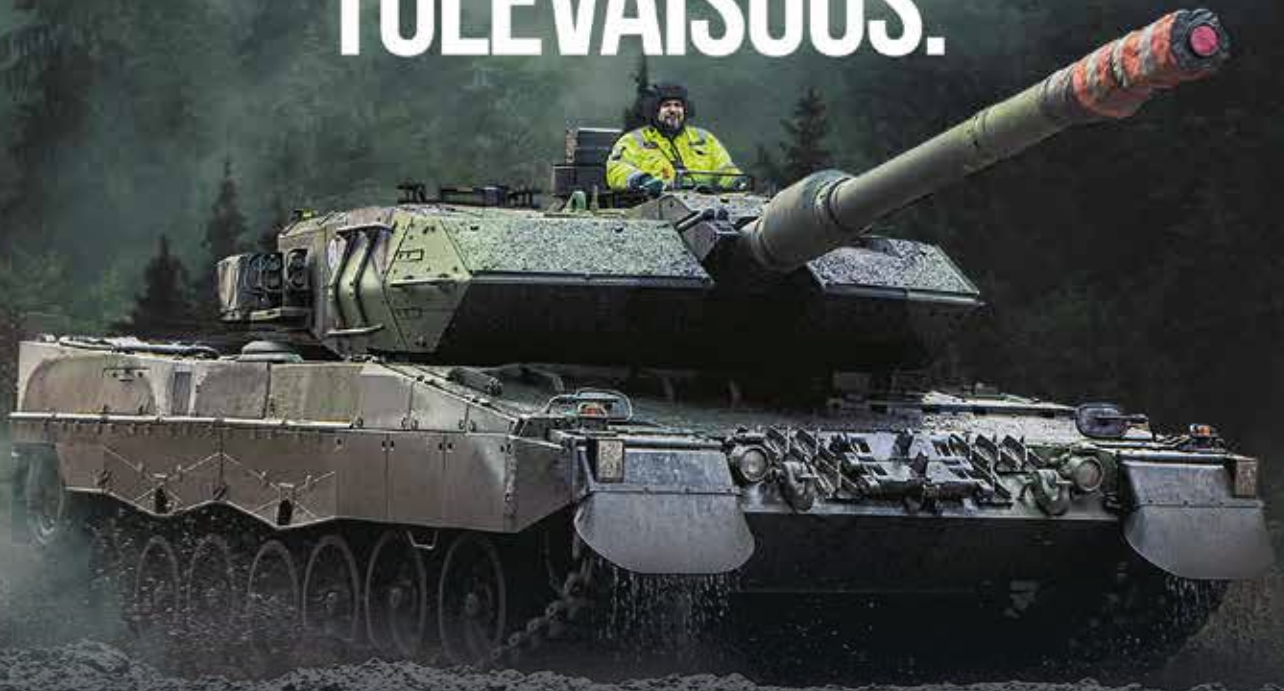
Venäjällä käynnistettiin presidentin päätöksellä hanke, jossa etsitään ja oikeudellisesti suojataan kiinteistöjä Venäjän federaation sekä entisten Venäjän keisarikunnan ja Neuvostoliiton alueilta. Vaikka tällä ei nyky-Venäjän ulkopuolella ole menestymisen mahdollisuuksia, se osoittaa nykyhallinnon näkemystä historiallisesta Venäjästä, joka rakentaa oman etunsa mukaisia vaihtoehtoisia todellisuuksia.

Venäjä on jo liittänyt itseensä Ukrainasta alueita, joita se ei edes hallitse. Venäjälle tämä näyttäytyy sivilisaatioiden välisenä kamppailuna. Tämä iso-venäläinen kansallisuusaate näyttää siis muuallakin inspiroivan ajatuksen kansakunnasta, jolla tulisi olla aikaisempaan historiaan perustuvat rajat. ■

Millog

YHDESSÄ
PAREMPI
JA TURVALLINEN
TULEVAISUUS.

Turvaa kaluston koko elinjaksolle.

MILLOG.FI

f in | @Millog

Ville Viita, everstilutnantti

Kun politiikka puuttuu työmarkkinaneuvotteluihin

Petteri Orpon (kok.) hallitus on tuonut selvästi esille tahtotilansa tehdä työelämän uudistuksia.

Kokoomus kampanjoi vuoden 2007 vaaleissa Sari Sairaanhoidajalla. Lopputulos oli, että kunta-alan palkat nousivat yksityistä sektoria nopeammin, mutta kohta palkkakehitys kääntyi taas päinvastaiseksi. Tasa-arvotupo onnistui silloin, mutta sittemmin politiikka on halunnut olla erossa työmarkkinatoiminnasta.

Ensimmäisessä työmarkkinaseminaarissa kuultiin **Arto Satosen** (kok.) avauksia Ruotsin työmarkkinamallista ja keskustelua jatkettiin isojen liittojen tapaamisissa. Tapaamiset päättyivät, kun SAK viesti haluavansa neuvotella kaikista hallituksen uudistuksista eikä vain työmarkkinamallista.

Nyt keskustelut ovat päättyneet ja molemmilla puolilla on siirrytty kovempiin toimenpiteisiin. Hallitus sanoo tekevänsä lakiuudistukset ja palkansaajapuoli jatkaa poliittisia lakkoja. Oppositio puolueet ovat tuoneet esille kysymyksen tuottavatko uudistukset lisää kilpailukykyä ja työllisyyttä.

Palkansaajapuolen *Sari Sairaanhoidajalla* ja *Olli Opettajalla* on huoli kuinka julkisen sektorin käy, jos siirrytään vientipohjaiseen vientimalliin. Pahin ongelma esitetyissä uudistuksissa upseereille on se, että vientimalli on kasvoton valtion ja turvallisuusalan tarpeille. Upseerit ovat huolissaan palkkojen kehityksestä. Kyse ei ole poliittisesta vaihtamisesta.

Katse kääntyy tulevaan valtion neuvottelukierrokseen. Valtion virkamiesten palkkauksen on oltava kilpailukykyinen. Ansiokehitystä ja palkkausta on seurattava. Jos jääme palkkauksen tasosta jälkeen liukumien osalta, niin on tehtävä ratkaisuja. Puhdas vientimalli ei anna niihin eväitä.

Jos vientimalli kirjattaisiin lakiin, pitäisikö politiikka huolen upseereista? Tässäpä hyvä kysymys. Upseeriliitto uskoo edelleen, että sopimuksia tulee kehittää yhdessä Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen työnantajan kanssa. Palkka- ja ansiotason vertailu tarvitsee pitkäjänteistä kehittämistä. Toisaalta meillä on nytkin pöydällä isoja uusia asioita kuten ulkomaan palveluksen ehdot.

Jos politiikka haluaa puuttua neuvotteluihin, niin toiminnan tulee olla johdonmukaista. *Ulla* ja *Ukko Upseeri* haluavat hallituksen ottavan kantaa myös heille tärkeissä asioissa.

Upseeriliitto on mukana työelämän keskusteluissa keskusjärjestömme Akavan ja neuvottelujärjestömme JUKO:n kautta. Akavalaiset perinteet ovat vahvat, koska olimmehan aikoinaan perustamassa keskusjärjestöä Kadettikunnan kautta.

Upseerien rooli virkamiehinä poliittisissa laikoissa on selvä. Virkamiesten osallistuminen poliittisiin työtaistelutoimiin on lain vastaista ja siksi heidät on rajattu ulos näistä työtaistelutoimista. Valtiolla 90 prosenttia henkilöstöstä työskentelee virkasuhteessa.

"VALTION VIRKAMIESTEN PALKKAUKSEN ON OLTAVA KILPAILUKYKYINEN."

Kasvu Suomessa jatkuu vahvana

Jo yli 75 vuoden ajan Suomi on ollut Saabille yksi tärkeimmistä yhteistyökumppaneista, ja käytössä olevien tuotteiden kirjo on tänäkin päivänä laaja; ohjuksista, aseista, tutkista ja johtamisjärjestelmistä aina edistyskellisiin koulutussimulaattoreihin.

Suomen merivoimien tekemien isojen tilauksien ja suuren maailmanlaajuisen tilauskannan ansiosta olemme kasvaneet voimakkaasti, ja meillä on jatkuva tarve rekrytoida osaavaa henkilöstöä maissa, joissa meillä on merkittävää toimintaa. Strategiamme on toimia "maailmanlaajuisesti, mutta paikallisesti" ja laajentaa tutkimus- ja kehitystyötä maihin, joissa on korkea teknologisen osaamisen taso. Siksi Suomi on yksi maista, joihin jatkossa keskitämme investointejamme ja kasvuaamme.

Lue lisää osoitteessa www.saab.fi

Jaakko Valtanen (1925–2024)

– Murroskauden puheenjohtaja

Kenraali Jaakko Joukamo Valtanen kuoli 17.1.2024 Kaulan sairaalassa. Upseeriperheeseen 9.2.1925 Hämeenlinnan maalaiskunnassa syntynyt Valtanen oli kuollessaan 98-vuotias. Jaakko Valtanen oli viimeinen Puolustusvoimien palveluksessa ollut veteraanien tammenlevätunnusta asetakissaan kantanut upseeri.

Jaakko Valtanen valmistui upseeriksi Merisotakoulun rannikkotyökistölinjalta kadettikurssinsa priimuksena toukokuussa 1946. Tätä ennen hänelle oli kertynyt kokemusta sotatoimista jo talvisodan syttymisestä lähtien vapaaehtoisena suojeluskuntapoikana ja varusmiehenä.

Alkuvaiheen miinanraivaustehtävien jälkeen Valtasen ura jatkui aina 1960-luvun alkuun saakka nuorelle upseerille tyypillisesti joukko-osastopalveluksessa ja sotakouluissa. Kenraalikuntaan Jaakko Valtanen ylennettiin 1975 pääesikunnan komentopäälliköksi tullessaan.

Jaakko Valtasen uraan on sisällynyt useita vaiheita, joilla on ollut merkitystä hänen ajattelulleen suomalaisesta sotilaasta, maanpuolustuksesta ja yhteiskunnasta. Tällaisia ovat olleet muun muassa pääesikunnan tiedotusosasto päällikön tehtävä opiskelijaradikalismien vuosina 1960-luvun lopulla ja valtakunnallisten maanpuolustuskurssien johtajan tehtävä 1970-luvulla, jolloin Puolustusvoimiin kohdistui monia kansanvaltaisen ohjauksen vaatimuksia.

Valtakunnallisten maanpuolustuskurssien johtajana toiminut Jaakko Valtanen valittiin Upseeriliiton varapuheenjohtajaksi syksyllä 1971. Liiton puheenjohtajana hän oli vuosina 1973–1975. Varapuheenjohtajakautenaan Valtanen oli myös Sotilasaikakauslehden päätoimittajana.

Valtasen puheenjohtajavuosina Upseeriliitto eli murroskautta, joka heijastui monella tavalla liiton toimintaan. Elettiin aikaa, jolloin Puolustusvoimissa totuteltiin muun muassa luottamusmiesten, työaika- ja työsuojelulainsäädännön ja virastodemokratian kaltaisten uudistusten tuloon. Elettiin myös virkauransa kehittymiseen ja taloudelliseen asemaansa tyytymättömien nuorten upseerien esiinmarssin aikaa. Uutta olivat myös muutamita puolueilta tulleet poliittiset vaatimukset Puolustusvoimien demokratisoimisesta ja henkilökunnan poliittisen osallistumisen vapauttamisesta.

Upseeriliiton rooli ammattiyhdistys- ja etujärjestötoiminnassa selkiytyi Kadettikunnan kanssa 1973 sovitun

työnjaon myötä. Kolmivuotisen valmistelutyön tuloksena, johon Valtanenkin jo liiton varapuheenjohtajana osallistui, Upseeriliitolle hyväksyttiin sen historian ensimmäinen koottu ohjelmapolitiikka. Siinä liiton tavoitteet yhdistettiin laajempiin puolustuspoliittisiin ja yhteiskuntapolitiittisiin tavoitteisiin. Liiton rooli upseerien edunvalvojana selkiytyi.

Upseeriliiton muuttuminen yhä selkeämmin ammattijärjestöksi vaati kaikilla tasoilla järjestötoiminnallista osaamista. ”Pimeyttä, mikä vallitsi upseeriston järjestötietoudessa” ryhdyttiin Valtasen aloitteesta laajalla koulutustoiminnalla poistamaan.

Valtasen puheenjohtajakausi huipentui syksyllä 1975 liittokokouksen yhteydessä pidettyihin upseeripäiviin, jossa kunniavierana oli tasavallan presidentti. Kerrattuaan avauspuheessaan upseerikunnan odotuksia ja vaatimuksia, Valtanen päätyi toteamaan, miten ”Upseeriliitto ja Puolustusvoimien upseeristo haluaa omalta osaltaan ja yhdessä kaikkien kansalaispiirien kanssa rakentaa Suomea, jossa kannattaa elää, jota kannattaa rakentaa ja jota kannattaa tarvittaessa puolustaa”.

Jaakko Valtasen toimiessa puolustusvoimain komentajana 1983–1990 yhteiskunnassa tapahtui muutoksia, jotka aiheuttivat muutostarpeita myös Puolustusvoimien henkilöstö- ja koulutusjärjestelmiin. Upseeriliitto suhtautui joihinkin niistä hyvin kriittisesti. Siitäkin huolimatta Valtanen pysyi Upseeriliiton jäsenenä ja totesi myöhemminkin ”liiton tekevän sitä työtä, joka sille kuuluu”. Vuonna 1985 hänet kutsuttiin Upseeriliiton kunniajäseneksi.

Reserviin siirryttyään Valtanen oli aktiivinen keskustelija ja toi puheissaan sekä kirjoituksissaan esiin omat käsityksensä maanpuolustuksesta ja turvallisuuspolitiikasta. Presidentinlinnan itsenäisyyspäivän juhliin ensimmäisenä, sotaveteraaneja edustaen, saapuessaan hän sai yleisesti hyväksytyä kunnioitusta.

PERTTI SUOMINEN
Eversti evp.

Jaakko Valtasen pitkäaikainen avustaja

Uusi Puolustusvoimien ylipäällikkö

ALEXANDER STUBB voitti tasavallan presidentin vaalin toisen kierroksen. Maaliskuun alusta hänestä tulee Suomen 13. presidentti. Haastatteluissa hän on sanonut pitävänsä Puolustusvoimien ylipäällikkyyden myös poikkeusoloissa. Sotilasarvoltaan Stubb on korpraali.

KUVA: EMMI KORHONEN / LEHTIKUVA

Matto vedettiin jalkojen alta

Rajavartiolaitos Virkaehtosopimusneuvotteluissa ei syntynyt sopimusta.

"Perälautaratkaisu" ei mahdollista palkkauksen vääristymien korjaamista.

RAJAVARTIOLAITOKSEN virkaehtosopimusneuvotteluissa saavutettiin 14.12.2023 neuvottelijoiden hyväksymä neuvottelutulos. Sopimusta ei kuitenkaan syntynyt, sillä Rajaturvallisuusunionin hallitus hylkäsi lopulta neuvottelijoiden jo hyväksymän neuvottelutuloksen.

2,5 prosentin yleiskorotus tulee maksuun kaikille Rajavartiolaitoksen virkamiehille 1. maaliskuuta 2024.

RAJAVARTIOLAITOKSEN palkkausjärjestelmästä johtuen palvelussuh-

teen ehtoja voidaan kehittää vain yhdessä kaikkien henkilöstöjärjestöjen kanssa.

Pakotettu perälautaratkaisu vaikeuttanee järjestöjen välistä yhteistoimintaa tulevaisuudessa.

RAJATURVALLISUUSUNIONIN hylkäämä neuvottelutulos olisi jukolaisesti tarkasteltuna kohdentanut merkittävästi varallisuutta nuorten upseereiden palkkauksen korjaamiseksi sekä kokonaisvaltaisesti kohdentanut varallisuutta Rajavartiolaitoksen johto- ja asiantuntija-tehtäviin.

Lisäksi uusien työntekijöiden palkkausta olisi parannettu uuden henkilön suoritusosan korotuksen muodossa. Tämä korotus olisi ollut tarpeen Rajavartiolaitoksen houkuttelevuuden lisäämiseksi työnantajana.

Neuvotteluiden lopputulos on pettymys Upseeriliiton neuvottelijoille.

UPSEERILIITTO JATKAA vuoropuhelua työnantajan kanssa nuorten upseereiden palvelussuhteen ja palkkauksen ehtojen kehittämiseksi.

Neuvotteluissa tullut perälautaratkaisu ei muuta Upseeriliiton tavoiteasettelua palkkavääryyden oikaisemiseksi suhteessa Puolustusvoimiin, jossa päättyneellä neuvottelukierrokselle päästiin jälleen sopimukseen.

UPSEERILIITTO KIITÄÄ työnantajaa ratkaisukeskeisen neuvotteluilmapiirin luomisesta Rajavartiolaitoksen neuvottelupöytään.

AKI JÄRVINEN
Rajavartiolaitoksen pääluottamusmies

Joustava virastoerä käyttöön

Puolustusvoimat Neuvottelutulos syntyi määräaikaan 15.12.2023 mennessä.

VIRKAEHTOSOPIMUSNEUVOTTELUISSA oli ensimmäistä kertaa käytössä joustava virastoerä sopimusaloittain. Kokonaiskorotukseksi oli sovittu 2,5 prosenttia, josta virastoerän osuus oli alustavasti 0,5 prosenttia. Virastoerä oli kuitenkin mahdollista sopia sopimusaloittain suuremmaksi aina 1,5 prosenttiin saakka kokonaiskorotuksen pysyessä kuitenkin 2,5 prosentin suuruisena tai kohdentaa jopa kaikki varallisuus yleiskorotukseen.

JSA-palkkausjärjestelmässä 1.3.2024 toteutettavaksi virastoeräksi sovittiin 0,79 prosenttia. Kaikkiin JSA-vaativuusluokkiin tulevan yleiskorotuksen suuruudeksi tuli siten 1,71 prosenttia.

Upseeriliitto näkee käytetyn joustavan virastoerän järjestelyn erittäin myönteisenä ja toivoo sen saavan jatkoa myös seuraavalla sopimuskaudella.

TÄLLÄ NEUVOTTELUKIERROKSELLA PARANNETAAN upseerien tehtävien aloituspalkkauksen kilpailukykyisyyttä ja Puolustusvoimien perusyksiköiden tehtävien palkkausten kannustavuutta. Virastoerästä kohdistetaan varallisuutta seuraaviin JSA-vaativuusluokkiin:

JSA 8	30,04 euroa	JSA 12	40,00 euroa
JSA 9	102,00 euroa	JSA 14	40,00 euroa
JSA 10	150,00 euroa	JSA 17	80,01 euroa

KOLMANNEN PÄÄTOIMISEN PÄÄLUOTTAMUSMIEHEN saamiseksi Upseeriliitolle vallitsi yhteisymmärrys Pääesikunnan kanssa. Virastoerää kohdennettiin myös tämän kustannusvaikutuksen kattamiseksi.

Uuden päätoimisen pääluottamusmiehen valinnan tekee Upseeriliiton hallitus.

KURSSILAISTEN PALKAT KEHITTYVÄT SEURAAVASTI:

- Sotatieteiden maisterikurssien palkkaus 1. ja 2. kurssivuoden aikana korottuu yleiskorotuksen lisäksi JSA10-vaativuusluokkaan tehdyllä virastoeräkohdennuksella.
- Esiupseerikurssin palkkausta korotetaan 2,5 prosenttia 1.3.2024 lukien (sisältäen 1.3.2024 yleiskorotuksen).
- YE-kurssin ja Sotatalouden ja tekniikan lisäopintojen palkkauksia tarkastellaan 31.12.2024 mennessä.

KAIKKIA TAVOITTEITA EI SAAVUTETTU. Upseeriliiton tavoitteita muutto- ja siirtosopimuksen kehittämisen sekä muiden ns. tekstikysymysten, kuten päivystyksiin ja varallaoloihin liittyvien työaikakysymysten osalta ei valitettavasti tällä kierroksella saavutettu. Näitä pyritään kehittämään sopimuskauden aikana puolustusministeriön johtamissa työryhmissä.

TERO PYNNÖNEN
Puolustusvoimien pääluottamusmies

JSA-palkkataulukko 1.3.2024 lukien

VAATILKA	VAATI	HENKI 0%	7 %	12 %	17 %	22 %	27 %	32 %	37 %
		0-1,9	2,0-2,6	2,7-3,0	3,1-3,4	3,5-3,8	3,9-4,2	4,3-4,6	4,7-5,0
8	2 523,24	2 523,24	2 699,87	2 826,03	2 952,19	3 078,35	3 204,51	3 330,68	3 456,84
9	2 703,63	2 703,63	2 892,88	3 028,07	3 163,25	3 298,43	3 433,61	3 568,79	3 703,97
10	2 942,99	2 942,99	3 149,00	3 296,15	3 443,30	3 590,45	3 737,60	3 884,75	4 031,90
11	3 172,67	3 172,67	3 394,76	3 553,39	3 712,02	3 870,66	4 029,29	4 187,92	4 346,56
12	3 484,27	3 484,27	3 728,17	3 902,38	4 076,60	4 250,81	4 425,02	4 599,24	4 773,45
13	3 815,40	3 815,40	4 082,48	4 273,25	4 464,02	4 654,79	4 845,56	5 036,33	5 227,10
14	4 187,24	4 187,24	4 480,35	4 689,71	4 899,07	5 108,43	5 317,79	5 527,16	5 736,52
15	4 586,97	4 586,97	4 908,06	5 137,41	5 366,75	5 596,10	5 825,45	6 054,80	6 284,15
16	4 878,74	4 878,74	5 220,25	5 464,19	5 708,13	5 952,06	6 196,00	6 439,94	6 683,87
17	5 318,10	5 318,10	5 690,37	5 956,27	6 222,18	6 488,08	6 753,99	7 019,89	7 285,80
18	5 705,80	5 705,80	6 105,21	6 390,50	6 675,79	6 961,08	7 246,37	7 531,66	7 816,95

Ennen ei ollut paremmin

Johtava virkamies – työaikasuojelun lainsuojaton

Johtavan virkamiehen työaikaa ei määritellä ennalta, eikä työajan käyttöä valvota. Hän voi itse päättää työajastaan.

NUORET UPSEERIT saivat johtavan virkamiehen statuksen Puolustusvoimissa vuonna 1995, kun upseerien aloituspalkkausta nostettiin A16-palkkaluokasta A19-palkkaluokkaan. Voi kuulostaa hienolta asemalta, mutta ei yliluutnantti eikä kapteenikaan työajastaan itse voinut päättää. Yksikön viikko-ohjelmasta ja harjoituskäskyistä näki selkeästi missä on oltava ja milloin. Käytännössä nuorista virkamiehistä tuli työaikasuojelun kannalta lainsuojattomia.

Heidän työaikansa toki suunniteltiin vastaavalla periaatteella kuin työaikalain alaisilla, mutta kun ylityksiä ei virallisesti muodostunut, niin tuntikertymien tasoittamisen suhteen oli myös vähän niin ja näin – villi länsi – voisi joku sanoa.

ENNEN EI OLLUT PAREMMIN. Aikalaisen muistikuva on se, että jos pidit itse puoliasi, niin pärjäsit jotenkuten ja sait korvaavia vapaapäiviä työajan ylityksistä, mutta jos et, niin loppuun palaminen uhkasi ja toteutuikin muun muassa vaativissa yksikön päällikön ja varapäällikön tehtävissä, joihin päästiin todella nuorena.

ENSIMMÄINEN KEHITYSASKEL kohti nykytilaa tapahtui 1.1.1998 alkaen, jolloin johtavan raja nostettiin palkkaluokkaan A23 (majuri), ja muodostettiin keskijohto palkkaluokkiin A19-A22. Keskijohdon työaikakor-

vausten taso oli muihin sotilaisiin verrattuna kuitenkin suhteellisesti rajoitetumpi.

TAANTUMA UHKAA? Nyt seuraamme huolestuneina työnantajan pyrkimyksiä kohti kokonaispalkkausta Nato-tehtävissä – onko edessä uusi lähes 30 vuoden jakso, jonka joudumme käyttämään sotilaiden työaikasuojelun ja ihmisoikeuksien kehittämiseen takaisin vaivalla ja runsaalla varallisuudella kehitetylle tasolle?

Vai onko siirtyminen kohti edunvalvonnan kivikautta ja jatkuvaa palvelussuhteen ehtojen heikentämistä jopa väistämätöntä ja pysyvää sanelupolitiikkaa sen sijaan, että järjestöt saisivat neuvotella työnantajan kanssa yhdenvertaisina neuvottelupöydässä?

TERO PYNNÖNEN
Puolustusvoimien päälluottamusmies

Natossa edellytetään osaamista

NATO ”Naton tehtäviin mennään tekemään töitä, ei opiskelemaan.”

Sitä mukaa kun Suomi saa Naton komentorakenteesta pysyviä tehtäviä, ne liitetään osaksi keskitettyjä urasuunnitelmia.

SUUNNITELMIA PÄIVITETÄÄN kokonaisuuksina vuosittain ja tehtäviin suunnitellaan työnantajan edustajien osaamiseltaan sopiviksi katsoimia henkilöitä. Näihin tehtäviin voi ilmoittaa halukkuutensa vuosittaisessa kehityskeskustelussa.

Hallintoyksiköiden henkilöstöpäälliköillä, upseerinippujen hoitajilla, on vastuu siitä, että upseerit tietävät mitä kaikkia tehtäviä on heille tarjolla.

UPSEERIEN KOULUTUKSEN rakennetta ollaan uudistamassa kovaa vauhtia ja jo ensi vuonna aloitetaan uudistetut EUK/YEK -kurssit. Nato-jäsenyyden vaikutuksia otetaan huomioon myös uudistuksessa.

Nato-tehtäviin valmistautumiseen tämä uudistus ei kuitenkaan yksinään riitä. Nato tehtävänkuvauksissa on lueteltu hyvin tarkkaan, mitä Naton omia koulutuksia ja kursseja tehtävässä suoriutumisen vaatii.

UUTENA NATON JÄSENEÄ on luonnollista, että Nato-tehtäviin lähteneiltä henkilöiltä ei löydy kaikkia tarvittavia koulutuksia.

Nato School sijaitsee Oberammergaun kunnassa Baijerissa Saksassa. Toiminta alkoi vuonna 1953. Naton jäsenmaille opetus- ja harjoituskeskus tarjoaa useita kursseja, jotka käsittelevät Naton politiikkaa, strategioita, tehtäviä ja operaatioita.

UPSEERILIITTO VIERAILI SHAPE:ssa 2023 huhtikuussa. Tavatessamme paikallista J1:stä johtavaa kenraalia, hän sanoi suoraan, että nyt on vielä hyväksyttävää se, että uuden tulijan pitää käydä tarvittavissa koulutuksissa kolmivuotisen pestinsä alkuvaiheessa.

Kun uuden Nato-jäsenen kuuden vuoden siirtymävaihe on ohi, Natossa odotetaan, että Suomi komentaa tehtäviin tehtävänkuvauksien vaatimukset täyttävät upseerit. ”Naton komentorakenteen tehtäviin tullaan tekemään töitä, ei opiskelemaan”.

PUOLUSTUSVOIMIEN henkilöstösuunnittelussa pitää katsoa pidemmälle tulevaan ja ulkomaan tehtä-

viin suunnittelulle upseerille kertoa ajoissa mihin tehtäviin häntä on suunniteltu. Näin hänellä on aikaa valmistautua tehtävään lähtöön ja varmistaa tehtävässä tarvittava osaaminen Naton järjestämän koulutuksen kautta. ”Ajoissa” tarkoittaa käytännössä 2–3 vuotta etukäteen.

Nato-kursseille hakeutuminen tapahtuu ylivuotisesti ja vuoden 2025 kurssien hakukäskyn Pääesikunta julkaisee maaliskuussa 2024. Upseereiden, joille on suunniteltu Nato-tehtävään lähtö heinäkuussa 2026, pitäisi siis hakeutua jo tänä vuonna koulutukseen.

PETRI SOPPI
Puolustusvoimien päluottamusmies

Kiinnostus sotahistoriaan heräsi jo lapsena

Kansanedustaja, majuri evp. **Alexi Jäntti** on ollut jo pitkään mukana politiikassa. "Ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikka ovat intohimoni."

LAPSENA HAAVEILIN veturinkuljettajan ammatista. Yhdeksännellä luokalla oppilaanohjaaja suositteli turvallisuusalaa. Nauroin.

Abivuonna aloin pohtia asiaa vakavasti. Elettiin lama-aikaa ja upseerilla olisi varma työpaikka. Lähdin Rovajärveltä saapumiseräni loppuammunnoista Maanpuolustuskorkeakoulun pääsykokeisiin. Paria kuukautta myöhemmin aloitin kadettikurssilla 82, pääsin ilmatorjuntalinjalle ja sain itse valita palveluspaikakseni Panssari-ilmatorjuntapatterin.

Olin lapsesta asti ollut kiinnostunut Suomen sotahistoriasta. Seurasin kylmän sodan loppuvaiheita sanomalehdistä.

PUOLUEPOLITIikka ei kiinnostanut, kunnes Lempäälässä asuessamme minua pyydettiin vuoden 2004 kuntavaalien ehdokkaaksi. Sattumusten kautta sain heti toimia puheenjohtajana ensin sivistyslautakunnassa ja myöhemmin kaavoitusjaostossa. Palautteen perusteella kuvittelin, että minunlaiselleni olisi kysyntää myös eduskunnassa. Niinpä lähdin kansanedustajaehdokkaaksi 2007 vaaleihin. Se tarkoitti irtisanoutumista upseerin virasta toimiessa-

KIMMO FALCK

Upseeritausta ja vankka kokemus kunnallispolitiikasta antavat hyvän taustan kansanedustajan työhön, toteaa Aleks Jäntti (kok.).

ni Satakunnan lennoston tukikohdacomppanian päällikkönä. En tullut valituksi, mutta reserviläiselle löytyi onneksi kansainvälinen tehtävä Kosovosta. Kokemukset kriisinhallintatehtävissä olivat opettavaisia ja mieleenpainuvia.

Vaalien takia irtisanoutuminen ja aikomus osallistua seuraaviin eduskuntavaaleihin eivät olleet parhaita referenssejä työnhakuun Kosovosta paluun jälkeen.

Keväällä 2009 aloitin rakennusalalla mikroyrittäjänä. Rämmittyäni alalla vuoteen 2015 hakeuduin vauhdilla kasvavaan Barona-konserniin yhteyspäälliköksi. Ajattelin jättäväni politiikan taka-alalle. Olin ollut yhteensä kymmenen vuotta valtuutettuna Lempäälässä ja Tampereella. Hoidin kuitenkin kunnallisjärjestön puheenjohtajana kuntavaalit 2017 kunnialla.

KALERVO KUMMOLA johti vaalien jälkeen kokoomuksen neuvotteluita. Minä olin työkavereideni kans-

sa koulutusmatkalla Espanjassa. Kale soitti ja kysyi, kiinnostaisiko apulaispormestari paikka. Kiinnostihan se.

Apulaispormestarin tehtävän ohella toimin 2020–2023 Pirkanmaan kokoomuksen puheenjohtajana. Kohtasimme eduskuntavaalien ehdokaslistan laatimisessa loppumetreillä haasteita. Työvaliokunta vaati minua kantamaan poliittisen vastuun ja asettuvan vielä ehdolle. Lopulta myönnyin.

Maailmantilanne, upseeritaustani sekä paikallinen tunnettuus muodostivat palapelin, jonka kaikki palaset lopulta loksahivat kohdalleen. Aloitin kansanedustajana huhtikuussa 2023.

INTOHIMONANI tulevat aina olemaan ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikka, mutta valiokunta-paikat sekä kuuden vuoden kokemus apulaispormestarina tuovat myös muita asioita työpöydälleni.

Jyri Lavikainen
VTM
Tutkija, Ulkopoliittinen instituutti

Suomen on oltava aktiivisesti mukana ydinaseista päätettäessä

Yleisen käsityksen mukaan Suomi liittyi Natoon Yhdysvaltojen liittokunnalle tarjoaman ydinasesuojan vuoksi. Venäjän hyökkäys Ukrainaan osoitti, ettei hyvä puolustuskyky ja kumppanuus Naton kanssa riittänyt pidäkkeeksi sodalle. Naton jäsenenä Ukraina olisi saattanut säästyä kohtaloltaan, näin kuului logiikka Suomessa. Samalla tietämys ydinaseista on Suomessa melko vähäistä.

Perinteisesti ydinaseita on Suomessa tarkasteltu aseistariisunna eikä pelotteen kautta. Kansallista tietopohjaa vahvistaakseen valtioneuvosto rahoitti Ulkopoliittisen instituutin ja Tampereen yliopiston tutkimushankkeen, jossa tarkasteltiin Naton ydinasepelotteen merkitystä Suomelle. Tämä työ saatiin päätökseen tammikuussa.

Oppimista tapahtuu paraikaa myös Natossa. Kylmän sodan jälkeen ydinaseet nähtiin usein menneiden aikojen reliikkeinä. Natoon on liittynyt 1990-luvulta alkaen maita, joiden ei ole tarvinnut pohtia ydinasepelotteeseen liittyviä asioita.

Oppimiskäyrä meillä on siten paljon loivempi kuin voisi odottaa.

Toisin kuin monessa muussa Euroopan maassa, Suomessa on yleisesti hyväksytty, että kyky käyttää aseellista voimaa on tärkeä osaan turvallisuuksien takaamista. Kun kylmän sodan jälkeen muu läntinen Eurooppa alkoi ajamaan puolustuskykyään alas, Suomi alkoi vahvistaa sitä.

Syynä oli hiljainen ymmärrys Venäjän uhkan pysyvyydestä huolimatta rauhallisemman ajanjakson alkamisesta.

Ydinasepelotteen logiikka on suomalaiselle helposti ymmärrettävissä. Sodan uhkan torjuminen perustui aikaisemmin hyökkäyksen onnistumisen tekemisen niin vaikeaksi, ettei sitä kannattaisi edes yrittää. Venäjää vastaan rakennettiin pidäkettä. Myös ydinasepelotteen toimintalogiikka perustuu hyökkääjän päätöksentekoon vaikuttamiseen. Hyökkäys ei ole pelkästään tuomittu epäonnistumaan vaan pelkkä yritys saattaa olla hengenvaarallinen jopa hyökkääjävaltion päätöksentekijöille.

Ydinasepelotetta ei pidä ylikorostaa. Ukrainan sota osoittaa, että sodat käydään edelleen lähtökohtaisesti tavanomaisilla asevoimilla. Natonkin strategiassa ydinasepelotteen tehtävänä on rajoittaa sota tavanomaiselle tasolle, jossa se voitetaan. Epävarmuus ydinaseiden käytön mahdollisista seurauksista koskettaa hyökkääjän ohella myös puolustajaa. Tästä syystä Nato ja Yhdysvallat harkitsisivat ydinaseiden käyttöä vain äärimmäisissä tilanteissa.

Suomen ei tarvitse muuttaa omaa puolustusajatteluaan. Pitkäjänteistä työtä puolustuskyvyn kehittämiseksi jatketaan, ja ydinasepelotteesta otetaan sen tarjoama hyöty irti. Etulinjan maana Suomella on intressi varmistaa pelotteen olevan uskottavaa. Odotettavissa on siten aktiivinen osallistuminen ydinaseisiin liittyvään päätöksentekoon ja harjoitustoimintaan.

"YDINASEPELOTETTA EI PIDÄ YLIKOROSTAA. SOTIA KÄYDÄÄN LÄHTÖKOHTAISESTI TAVANOMAISILLA ASEVOIMILLA."

Kurinpitoesimiehen on oltava tarkkana omissa lausunnoissaan

Perusyksikön päälliköstä tulikin rikoksen tekijä hänen selvittäessään kurinpitoesimiehenä mahdollista rikosta.

ESITUTKINTA on aloitettava välittömästi, kun kurinpitoesimies arvioi ja harkitsee esitutkintakynnyksen ylittyneen eli on syytä epäillä rikoksen tapahtuneen. Pelkkä väite ei riitä esitutkinnan aloittamiselle vaan siihen on oltava konkreettiset perusteet. Aiheettomasti ei ketään saa asettaa rikoksesta epäillyn asemaan.

ESISELVITYS on suoritettava ennen esitutkinnan aloittamista, jollei ole selvää, että asiassa on syytä epäillä rikosta. Esiselvityksellä tarkoitetaan esimerkiksi alustavia asianosaisten puhutteluja. On tavanomaista, että esiselvitykseen liittyen pyydetään alustavia selvityksiä asianomaisilta. Selvityksen käskevän kurinpitoesimiehen on kerrottava epäillylle hänen oikeutensa ja velvollisuutensa kuten esitutkinnassa. Selvitysten laatiminen on vapaaehtoista, joka epäillyn tulee ottaa vakavasti huomioon. Mikäli kurinpitoesimies päätyy siihen, että esiselvitysmateriaalin perusteella teon vähäisyyden vuoksi ei ole syytä käynnistää esitutkintaa, on tehtävä kirjallinen päätös tutkinnan toimittamatta jättämisestä.

ESIMERKKINÄ edellä mainittuun liittyen on eräässä prikaatissa an-

nettu lainvoimainen kurinpitokausi, jossa on syyksi luettu tuotantokellinen palvelusrikos.

Perusteet olivat: perusyksikön päällikkö on kurinpitoesimiehenä toimiessaan tehnyt suullisen päätöksen esitutkinnan toimittamatta jättämisestä eikä ole tehnyt sitä kirjallisesti kuten esitutkintalaki edellyttää.

Samaan aikaan yksikössä käsiteltiin myös työ- ja palvelusturvallisuuden vaarantumiseen liittyviä selvityksiä. Lisäksi yksikössä oli n. 60 koronatapausta. Päällikkö kiisti esitutkinnassa syyllystyneensä rikokseen.

TAPPAUS ALKOI siitä, kun epäselvällä suomen kielellä eräs varusmies ilmoitti lomaltaan sähköpostitse kuraattorille, että häntä on pahoinpidelty omassa tuvassaan. Viestin otsikko oli ”Hyökkäysraportti sotilaalle”.

Yksikön päällikkö selvitti asiaa ja kukaan yksikössä ei ollut kuulut eikä nähnyt tapausta. Kuvaavaa asialle on, että ko. tuvassa oli maajoittuneena 11 varusmiestä, joista viiden äidinkieli oli muu kuin suomi tai ruotsi. Ilmoituksen tehnyt varusmies ei kertonut tapahtuneesta henkilökunnalle edes palattuaan lomilta. Päällikkö oli tapahtuneen

jälkeen kolme viikkoa sotaharjoituksessa. Jäätyään reserviin ko. varusmies oli tehnyt asiasta rikosilmoituksen myös poliisille.

Saatuaan selvitystä asiasta tuli perusyksikön päällikkö siihen tulokseen, ettei mitään rikosta ollut tapahtunut eikä laatinut siitä kirjallista päätöstä. Kun Pääesikunnan ylietsivä tutki perusyksikön päällikön ”laiminlyöntiä”, ei enää tavoitettu tutkintailmoituksen tehnyttä henkilöä. Puolustuksen näkökulmasta jää epäselväksi, että oliko väitettyä pahoinpitelyä edes tapahtunut.

KAKSI VIRHETTÄ, jotka perusyksikön päällikkö teki: ensiksi hän käytti tekemästään asian selvittelystä epähuomiossa termiä esiselvitys. Ottaen huomioon saatu kurinpitopäätös olisi tutkinnan lopetuspäätös tullut tehdä kirjallisena. Toiseksi oikeusupseerin kysyessä asiasta päällikkö vastasi sähköpostilla lomaltaan: ”Terve, ohessa viesti, jonka taustat jäivät VMP-lomarytmin jälkeisten pääsotaharjoitusten kiireessä, osin epäselvyyden vuoksi selvittämättä.”

Viestillään perusyksikön päällikkö todennäköisesti ”tunnusti” enemmän, kun oli tehnytään.

Päälliköllä on vaativa työ johtaessaan yksikköään, mutta milloinkaan ei tule antaa ns. löysiä lausumia. Tehtyä ei saa tekemättömäksi, siksi olisi selvitystä antaessaan syytä aina ensin olla yhteydessä Upseeriliiton suosittelemaan sopimusasianajajaan.

OLLI-PEKKA LINDELL
Asianajaja, varatuomari

Torpedo TP47

TORPEDO TP47 on tarkoitettu erityisesti sukellusveneiden torjuntaan, mutta sillä voidaan vaikuttaa myös pinta-aluksiin. Torpedo kykenee itsenäisesti etsimään ja hakeutumaan vedenalaisiin maaleihin muuttaen syvyyttä, nopeutta ja suuntaansa. Se on suunniteltu toimimaan Itämeren saaristoisissa olosuhteissa ja matalissa vesissä ja se on lähes äänetön.

Torpedojärjestelmä on käytössä Hamina-luokan ohjusveneissä ja se tullaan asentamaan myös tuleviin Pohjanmaa-luokan korvetteihin.

SUUNNITTELU SAAB Dynamics

KÄYTTÖ Sukellusveneiden ja pinta-alusten torjunta.

TAISTELULATAUS 50 kg

VALMISTUSMAA Ruotsi

ERIVOIMA

HAMINA-LUOKAN ohjusveneet PGG Pori ja PGG Hamina suorittivat ensimmäiset ammunnat uudella torpedomallilla lokakuussa vuonna 2023.

SAAB DYNAMICS

Pohjois-Korea ei pyydä anteeksi

VAKOILUOPERAATIO, jonka Pohjois-Korea suoritti vuonna 1996 on kuin parhaimmasta vakoiludekkarista. Journalisti **Jeroen Visser** kirjoitti tapauksesta kirjan *Noord-Korea zegt nooit sorry*. **Katja Kärkkäinen** on suomentanut teoksen.

Jeroen Visser asui Etelä-Koreassa vuosina 2016–2020 hollantilaisen *De Volkskrant* sanomalehden kirjeenvaihtajana, mutta kirjoitti artikkeleita enemmän Pohjois- kuin Etelä-Koreasta.

Visser havaitsi, että molemmilla puolilla rajaa puhutaan kauniisti Koreoiden yhdistymisestä, mutta käytännön tasolla vuosina 1950–53 käyty Korean sota jatkuu yhä.

Vuonna 1996 Etelä-Korean rannikolla pohjoiskorealainen sukellusvene oli tuomassa vakoilupartion operointitehtävään, mutta myrskysä alus ajoi karille. Miehistö ja vakoilupartio päättivät edetä maitse takaisin Pohjois-Koreaan ja yrittivät tuhota veneen, mutta se ei onnistunut täysin.

Toiminta paljastui ja alkoi ajojahti, johon osallistui 40 000 Etelä-Korean sotilasta. Pohjois-Korean 26 hengen joukosta vain yksi, sukellusveneen miehistön jäsen, perämies **Lee**, jäi henkiin.

Kirja kertoo ajolahdistista ja Leen tarinan, josta tulee Pohjois-Korean näkökulmasta loikkari. Pohjois-Korea kohtelee loikkareita ja heidän lähiomaisiaan ankarasti, joten vielä vuosien jälkeenkin Lee olisi vaaras-

”Pohjois-Korean ja Etelä-Korean yhdistyminen on hyvin epätodennäköistä.”

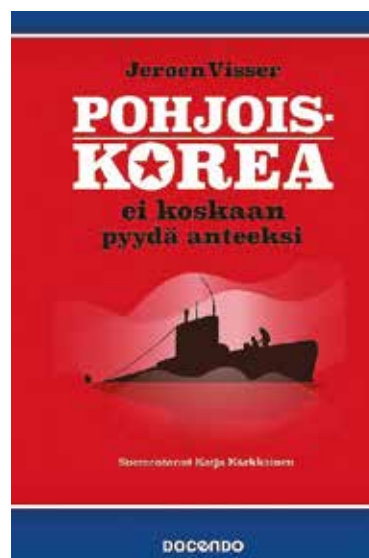
sa, jos hänen olinpaikkansa paljastuisi. Pohjois-Korean tehokas vakoiluorganisaatio tuottaa taitavia vakooppia, joille Leen eliminoiminen ei olisi suurikaan haaste.

Kirja antaa hyvän kuvan Pohjois-Korean laajasta vakoilutoiminnasta, jolla se pyrki selvittämään sotilallisia kohteita naapurimaassa. Kirja valottaa myös Koreoiden keskinäisiä poliittisia suhteita sekä suurvaltojen roolia tässä konfliktissa.

Tarina heijastelee myös maiden välisiä kulttuurieroja ja epäluuloja. Kirjan antama kuva näiden maiden eroista tekee yhdistymisestä hyvin epätodennäköistä.

Saksojen yhdistyminen oli aikoinaan vaikeaa, eivätkä kaikki traumat ole vielä poistuneet, niin Koreoiden väliset erot ovat kasvaneet jo niin suuriksi, että yhdistyminen olisi todella tuskallista. Jo nykyisellään pohjoisen kymmenien tuhansien loikkareiden on vaikea päästä osaksi Etelä-Korean yhteiskuntaa, heitä katsotaan edelleen alta kulumien.

Kirja luo myös kuvaa länsimaista, jotka hyväuskoisina ovat pyrkineet

Jeroen Visser:

Pohjois-Korea ei koskaan pyydä anteeksi. Docendo 2023, 238 sivua, ISBN: 978-952-382-556-7.

lähentämään suhteita Pohjois-Koreaan jopa Etelä-Koreaa kuulematta. Vuoden 2018 Etelä-Korean Pyeongchangissa järjestetyistä talviolympialaisista tulikin Pohjois-Korean propagandanäytös. Koreat marssivat yhdessä avajaisissa ja muodostivat yhteisen naisten jääkiekkjoukkueen.

Kaiken tämän näennäisen liennytyksen taustalla Pohjois-Korean johtaja **Kim Jong-un** edisti omaa ydinaseohjelmaansa ja valtapoliitiikkaansa.

Kirjan nimi ”Pohjois-Korea ei koskaan pyydä anteeksi” kuvaa hyvin sitä politiikkaa, jota maa harjoittaa käyttäen hyväksi länsimaiden hyväuskoisuutta.

MARTTI LEHTO

Autojoukkojen ja Helsingin historiaa

AUTOJOUKKOJEN HELSINGIN KILTA RY on toimittanut Puolustusvoimien Helsingissä toimineiden autojoukkojen ja niihin läheisesti liittyvien kuljetusjoukkojen historiateoksen *Autojoukot Helsingissä 1918–2024*.

Autojoukkojen Helsingin Kilta ry perustettiin vuonna 1964 ja se on tehnyt 60 vuotta vapaaehtoista maanpuolustustyötä sekä vaalinut helsinkiläisten autojoukkojen perinteitä. Kilta tekee tiivistä yhteistyötä Kaartin jääkäriyrykmentin kanssa järjestämällä kuljetusalan varusmiehille vapaa-ajan toimintaa ja palkitsemalla saapumiserien parhaita kuljettajia.

Kirjan tekijä majuri **Marko Maaluoto** koulutti ensimmäisinä palvelusvuosinaan Kaartin jääkäriyrykmentissä sotilaspoliiseja joukkueenjohtajana, komppanian varapäällikkönä ja päällikkönä. Yliluutnanttina Maaluoto oli viimeinen varusmiesyksikön komppanian päällikkö Taivallahden kasarmialueella. Myöhemmin hän palveli useita vuosia Helsingin varuskunnan komendanttina. Tällä hetkellä hän palvelee Pääesikunnan henkilöstöosastolla komento- ja sotilasmusiikkisektorin johtajana.

Historia, sotahistoria ja erityisesti paikallishistoria ovat Maaluodolle läheisiä asioita. Hän on vuosikymmenien varrella erikoistunut erityisesti Helsingin varuskunnan historiaan. Tästä ovat osoituksena kymmenet lehtiartikkelit maanpuolustusjärjestöjen lehdissä.

”Kaikille kuljettajille huomautetaan, että heidän on varovaisesti käsiteltävä heille uskottua kalustoa.”

Helsinkiläisten ja samalla Puolustusvoimien autojoukkojen historia alkaa helmikuusta vuonna 1918. Helsinkiin jääneet suojeluskuntalaiset perustivat salaisesti Helsingin Valkokaartin. Sen eräs joukko oli IV pataljoona eli etappipataljoona, jonka yhdestä komppaniasta muodostettiin autokomennuskunta. Alkuun ajoneuvoja oli noin kymmenen ja kuljettajia vähän enemmän.

Melko pian autokomennuskunnasta muodostettiin Armeijan Uudenmaan Insinööripiirin Autovarikko ja siitä vielä samana vuonna Yleisesikunnan Autokomennuskunta. 20.1.1919 sotaministeriön päiväkäskyllä perustettiin Suomen Armeijan Autokomennuskunta ja vuonna 1920 Helsinkiin Autopataljoona. 20.1. on edelleen Puolustusvoimien autojoukkojen perinnepäivä.

Auto- ja kuljetusjoukkojen nimet ovat vaihdelleet runsaasti Puolustusvoimien uudistusten myötä.

Nyt reilut 100 vuotta myöhemmin Kaartin jääkäriyrykmentin moottori- ja kuljetusala on monipuolinen tekninen logistiikkatoimialan osa. Henkilöautoja, pakettiautoja, kuorma-autoja, panssariajoneuvoja, moottoripyöriä, maastoskoottereita

Marko Maaluoto: Autojoukot Helsingissä 1918–2024. Autojoukkojen Helsingin kilta ry. Otavan Kirjapaino Oy, 2024. 524 sivua. ISBN: 978-952-94-8398-3.

ja erikoisajoneuvoja sekä perävauvoja on satoja. Niillä ajetaan vuosittain miljoonia kilometrejä ja kyydisä on tuhansia ihmisiä, palveluskoiria sekä tonneittain materiaalia.

Helsinkiläisten autojoukkojen historiaan liittyy vahvasti Taivallahden kasarmi – *Autolinna*. Se oli vuosikymmeniä näiden joukkojen keskeisin paikka. Siellä niin varusmiehet, reserviläiset kuin henkilökunta saivat peruskoulutuksen kuljetusalan eri tehtäviin ja lähtivät sieltä palvelustehtäviinsä.

Kirjan erittäin runsas kuvitus, henkilöhaastattelut ja -kuvaukset tekevät siitä hyvin mielenkiintoisen ja helposti luettavan historiateoksen.

Kirjaa voi ostaa kiltalta (toimisto@ajhk.fi), Ravintola Kaartista, Sotamuseosta ja Santahaminan sotilaskodista.

MARKO VARAMA

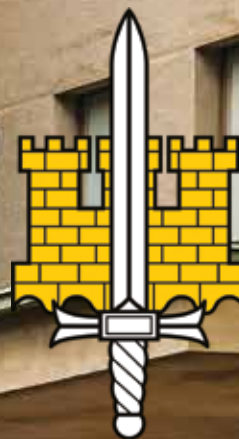
Upseerikoulutus uudistuu

Upseerien koulutusjärjestelmää uudistetaan kokonaisuutena. Upseerin perustutkinto on jatkossakin ylempi korkeakoulututkinto. Suurin muutos tehdään yleisesikuntaupseerikurssin valinta-menettelyyn, toteutukseen ja sisältöön. Myös upseerikoulutuksen tasoa nostetaan. Uudistusten tavoitteena on tuottaa upseereille tulevaisuuden työtehtäviin vaadittava osaaminen ja sotilaallinen suorituskyky. Nato-Suomessakin pääosaamistavoite on suomalainen sotataito.

TEKSTI RAINER PELTONIEMI
Eversti, tekniikan tohtori
Maanpuolustuskorkeakoulun vararehtori

KUVAT PUOLUSTUSVOIMAT

Upseerikoulutusta on uudistettu vuosien saatossa useita kertoja ajan vaatimusten mukaisesti. Nyt käynnistetyllä uudistuksella vastataan Suomen Nato-jäsenyyden tarpeisiin, mutta uudistukseen ovat vaikuttaneet myös kurssien pitkä kesto, uusien suorituskykyjen ja operatiivisen konseptin muutokset, muuttunut toimintaympäristö sekä käynnissä olevista konflikteista saadut kokemukset. Erityisesti kehittämistarpeet painottuvat yleisesikuntaupseerikurssin valintamenettelyyn, toteutustapaan ja sisältöön. Samalla upseerikoulutuksen tasoa nostetaan.

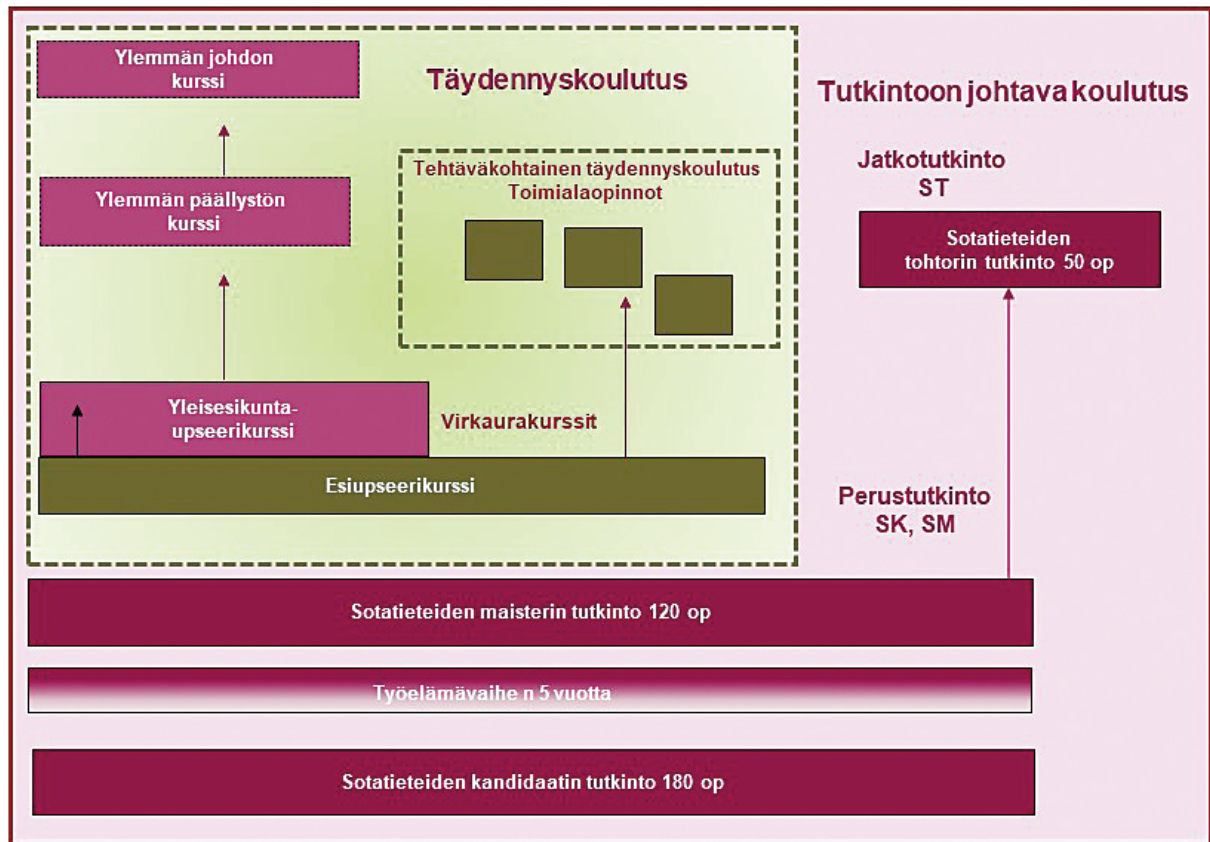
Uudistusten päämääränä on tuottaa entistä paremmin upseerien tulevaisuuden työtehtäviin vaadittava osaaminen, jolla varmistetaan tarvittava sotilaallinen suorituskyky.

Uudistus koskee koko koulutusjärjestelmää

Uudistuksen ohjaavimpana lähtökohtana on ollut se, että upseerin perustutkinto on jatkossakin ylempi korkeakoulututkinto. Toinen keskeinen reunaehto on ollut se, että Nato-aikanakin upseerikoulutusjärjestelmän pääosaamistavoite on suomalainen sotataito. Lisäksi periaatteena on ollut, että upseerikoulutusjärjestelmää uudis-

Upseerien koulutusjärjestelmä vuodesta 2025 alkaen

tetaan kokonaisuutena. Tavoitteena ei siis ole uudistaa vain yksittäisiä tutkintoja ja kursseja, vaan järjestelmää kehitetään nousujohtoisesti. Uusimuotoiset tutkinnot ja kurssit käynnistyvät vuodesta 2025 alkaen.

Upseerin uraan sisältyy kiinteästi jatkuva elinikäisen oppimisen malli, jossa tutkintoon johtava koulutus, palvelustehtävät ja virkauraa tukeva täydennyskoulutus täydentävät toisiaan. Tästä johtuen on luontevaa ja jopa välttämätöntä, että koko upseerikoulutusjärjestelmää on myös tarkasteltava kokonaisuutena ja varmistettava, että toimeenpantavat uudistukset kehittävät kokonaisuutta linjakkaaksi ja nousujohtoiseksi järjestelmäksi.

Tutkintoon johtava koulutus

Perusajatuksena on, että upseerien koulutus muodostuu tutkintoon johtavasta koulutuksesta ja täydennyskoulutuksesta. Tutkintoon johtavaa koulutusta ovat jatkossa sotatieteiden kandidaatin tutkin-

to (SK), sotatieteiden maisterin tutkinto (SM) ja sotatieteiden tohtorin tutkinto (ST). Jatkossa yleisesikuntaupseerikurssi (YEK) on muutosten myötä yliopistollista täydennyskoulutusta.

Upseerin perustutkinto on ylempi korkeakoulututkinto, joka muodostuu 180 opintopisteen laajuisesta sotatieteiden kandidaatin tutkinnosta (sotatieteelliset opinnot 180 op ja tarpeelliset sotilasammattilliset opinnot) ja noin viisivuotisesta työelämäjaksosta sekä 120 opintopisteen laajuisesta sotatieteiden maisterin tutkinnosta (sotatieteelliset opinnot 120 op ja sotilasammattilliset opinnot). Upseerin jatkotutkinto on sotatieteiden tohtorin tutkinto, joka muodostuu 50 opintopisteen laajuisista sotatieteellisistä opinnoista sekä väitöskirjasta.

Laaja ja koko uraa tukeva täydennyskoulutus

Tutkintoon johtavaa koulutusta täydentää koko upseerien uran kattava täydennyskoulutus. Maanpuolustuskorkeakoulun vastuulla on yliopistotasoinen

täydennyskoulutus, johon kuuluvat muun muassa sotatekniikan lisäopinnot, esipäätökurssi ja siihen kuuluvat toimialaopinnot, yleisesikuntaupseerikurssi, ylempään päällystön kurssi ja ylimmän johdon kurssi sekä valtioneuvoston asetuksen mukaiset ja Maanpuolustusopetuksen neuvottelukunnan ohjaamat valtakunnalliset maanpuolustuskurssit.

Opintokokonaisuudet suunnitellaan ja toimeenpannaan upseereiden työelämärelevanssin, työelämävaiheen sekä jatkuvan oppimisen periaatteiden mukaisesti upseerin virkauran eri vaiheissa.

Yleisesikuntaupseerikurssi uudistuu

Näkyvin osa uudistuksesta on se, että nykyisestä yleisesikuntaupseerin tutkinnosta ja sen osana laadittavasta diplomityöstä luovutaan. Upseerien perustutkinto on jo ylempi korkeakoulututkinto, ja seuraavan tason akateeminen tutkinto on tohtorin tutkin-

to. Sen sijaan yleisesikuntaupseerikurssi säilyy edelleen keskeisimpänä kurssina, joka luo upseereille valmiudet Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen ylimpiin tehtäviin.

Yleisesikuntaupseerikurssin käyminen on siis edelleenkin pätevyysvaatimuksena upseerien ylimpiin tehtäviin. Kurssin status kuitenkin muuttuu, eli yleisesikuntaupseerikurssi on jatkossa upseerin virkauraan kuuluvaa täydennyskoulutusta.

Tämä mahdollistaa kurssin tiivistämisen, koska kurssin aikana ei ole enää tarvetta tehdä akateemista lopputyötä eli diplomityötä ja opintopisteiden määrä ja siten kurssin pituus ovat joustavammin säädeltävissä. Uudistuksen myötä esipäätökurssin jälkeen suoritettava vuoden kestävä yleisesikuntaupseerikurssi käynnistyy joka vuosi ja kurssi myös valmistuu joka vuosi. Tämä tuo osaltaan joustavuutta henkilöstösuunnitteluun huomioiden myös kansainväliset tehtävärekrytoinnit.

Yleisesikuntaupseerin tutkinnosta ja diplomityön tekemisestä luovutaan, ja kurssi on jatkossa upseerin virkauraan kuuluvaa täydennyskoulutusta. Yleisesikuntaupseerikurssin suorittaminen säilyy edelleen vaatimuksena upseerin ylimpiin tehtäviin.

JYU. Since 1863.

JYU. IT'S ABOUT SECURITY

Teknologian kehitys, globalisaatio ja niistä seuraava maiden keskinäisriippuvuus niin taloudessa, kriisien hallinnassa kuin turvallisuudessaakin ovat luoneet tarpeen monitieteiselle turvallisuuden ymmärtämiselle ja ennakoinnille. Keskeistä on paitsi ymmärtää nykyistä digitaalista ympäristöä, niin myös pystyä keräämään, analysoimaan ja hyödyntämään sitä koskevaa tietoa.

Jyväskylän yliopiston **turvallisuuden ja strategisen analyysin maisteriohjelma** vastaa tähän uudenlaisen osaamisen ja asiantuntijoiden tarpeeseen. Maisteriohjelmasta valmistuu asiantuntijoita, jotka ymmärtävät ja osaavat analysoida turvallisuuteen vaikuttavia ilmiöitä.

Opinnoissa käsitellään turvallisuutta ja sen muutosta, kriisejä ja konflikteja sekä teknologian kehittymisen ja globalisaation merkitystä niihin. Keskeinen

osa opintoja on myös strateginen tiedustelu: ohjelma tarjoaa valmiudet turvallisuuteen liittyvän tiedon hankintaan ja analysointiin niin, että turvallisuusympäristön ymmärtäminen ja hallinta on mahdollista.

Maisteriohjelmaan voi hakea vähintään alemman korkeakoulututkinnon tai sitä vastaavan tutkinnon suorittanut. Soveltuvia pohjatutkintoja ovat esim. upseerin ja sotatieteiden kandidaatin tutkinnot.

Maisteriohjelman valitaan opiskelijoita valintakoella ja suoravalmilla. Valintakoe järjestetään Jyväskylässä 27.5.2024. Kokeeseen ei voi tai tarvitse valmistautua etukäteen.

Maisteriohjelman opinnot toteutetaan pääosin monimuoto-opintoina, joissa yhdistetään kontakti- ja verkko-opetusta. Opiskella voi myös työn ohella ja tutkinnon suorittaa 2-4 vuoden aikana.

Hakuaika koulutukseemme on **13.-27.3.2024**. Haku tapahtuu osoitteessa opintopolku.fi, josta löydät myös valintaperusteet. Voit suorittaa tiedekuntamme opintoja myös erillisinä opintoina. Tarkista hakuajat erillisiin opintoihin osoitteesta r.jyu.fi/avoinit. Lisätietoja kaikista koulutuksistamme ja opinnoistamme saat verkosta osoitteesta www.jyu.fi/it ja sähköpostitse osoitteesta it-studyaffairs@jyu.fi. Tervetuloa opiskelemaan!

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
INFORMAATIOTEKNOLOGIAN TIEDEKUNTA

Englannin kielen käyttöä opinnoissa lisätään merkittävästi. Myös kansainvälistä opettaja- ja opiskelijavaihtoa lisätään, mikä mahdollistaa uusimman ajantasaisen tiedon ja kansainvälisen tutkimuksen integroimisen opiskeluun.

Toinen iso uudistus on se, että yleisesikuntaupseerikurssi on jatkossa *joint*-tason kurssi. Tämä tarkoittaa sitä, että eri puolustushaarojen ja toimialojen sekä Rajavartiolaitoksen upseerit opiskelevat *joint*- eli yhteisoperaatiotason toimintoja yhdessä. Muutos on merkittävä etenkin maasotalinjalla, jolla on aiemmin toimittu lähinnä yhtymä- ja enintään taktisella puolustushaaratatasolla.

Valintamenettely monipuolistuu

Uusimuotoisen yleisesikuntaupseerikurssin hakumenettely on juuri käynnistetty, ja se kestää kokonaisuudessaan noin vuoden. Yleisesikuntaupseerikurssille voi hakea useammin kuin kerran, mikäli hakijalla on kurssilta valmistumisensa jälkeen palvelusaikaa jäljellä vähintään kymmenen vuotta. Tällä muutoksella huomioidaan upseerien virkaurien pidentyminen sekä lisätään yksilöllistä joustavuutta.

Myös yleisesikuntaupseerikurssin hakumenettely on uudistettu. Vanhasta, noin viikon kestäneestä pääsykokeesta luovutaan, ja jatkossa valinta muodostuu esivalinnasta ja valintamenettelystä. Esiva-

lintaan vaikuttavat esimiesten laatima kompetensiarvio, aikaisempi tutkinto, muut akateemiset opinnot, soveltuva virkaikä, turvallisuus selvitys, terveydentila, fyysisen toimintakyvyn taso ja ammattisotilaan perustaito sekä englannin kielen taito. Esivalinnan perusteella hakijat kutsutaan kaksipäiväiseen soveltuvuus- ja kypsyyskokeeseen.

Kurssiaikoja tiivistetään

Kaikkien kurssien kesto tiivistetään, jotta upseerit ovat vain tarkoituksenmukaisen ajan koulutuksessa. Tämä mahdollistaa sen, että henkilöstöä on jatkossa mahdollisimman paljon käytettävissä työtehtäviin.

Sotatieteiden maisterin tutkinnon opintoihin käytettävää aikaa lyhennetään ja sotatieteiden kandidaatin ja sotatieteiden maisterin tutkintojen välinen viiden vuoden työelämävaihetta hyväksiluetaan tutkinnon osana. Varsinaiset sotatieteiden maisterin tutkintoon vaikuttavat opinnot päättyvät toukokuun loppuun mennessä. Sillä mahdollistetaan opiskelijoiden siirtyminen työskentelemään palveluspaikoilleen joukko-osastoihin ennen kesän

KANSAINVÄLISYYSSOSAAMINEN OTETAAN JATKOSSA NYKYISTÄ VAHVEMMIN HUOMIOON KANSAINVÄLISISSÄ URAPOLUISSA. MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULUN TEHTÄVÄNÄ ON TUKEA TÄHÄN LIITTYVIÄ OPISKELUMAHDOLLISUUKSIA.

varusmiessaapumiserän palvelukseen astumista. Maisterikurssin opinnot kyetään siis jatkossa järjestämään vuoden ja kahdeksan kuukauden aikana. Sotatieteiden kandidaatin tutkintoon johtavat opinnot kestävät jatkossakin kolme vuotta.

Kaikki upseerit käyvät jatkossa esiupeeerikurssin, koska se pätevoittää upseerit toimimaan yhtymä- ja puolustushaaratasaolla. Esiupeeerikurssi kestää kuusi kuukautta, ja se sisältää nykyistä laajemat eri oppiaineiden opinnot. Kaikki esiupeeerikurssin käyneet, lukuun ottamatta yleisesikuntaupseerikurssille hakeutuneita, suorittavat myöhemmin toimialapäällikköopinnot.

Yleisesikuntaupseerikurssia tiivistetään, ja kurssi kestää yhden vuoden. Laskennallisesti upseerit ovat yleisesikuntaupseerikurssin käytyään majurina tai komentajakapteenina alle neljäkymmenvuotiaita, ja he ovat opiskelleet siihen mennessä Maanpuolustuskorkeakoulussa eri opinnoissa, jaksoissa, (SK, SM, EUK ja YEK) yhteensä noin kuusi vuotta.

Tason nosto ja rinnasteisuus Nato-maiden tutkintoihin

Keskeisin Nato-jäsenyyden vaikutus suomalaiseen upseerikoulutusjärjestelmään on ollut se, että eri tutkintojen ja kurssien sotataidollinen viitekehys on pitänyt tarkastaa ja tutkintojen sekä kurssien tasoa nostetaan.

Nato-jäsenyys ei suoraan aseta yhteisiä vaatimuksia jäsenmaiden upseerikoulutusjärjestelmän rakenteelle, vaan se on kansallisella vastuulla. Sen sijaan on tärkeää, että eri jäsenmaiden rinnasteisten tutkintojen ja kurssien opiskeluisällöt ovat sotataidollisesti samalla tasolla. Tällöin upseerit kykenevät koulutuksensa jälkeen samanarvoisesti liittokunnan yhteisen puolustuksen tehtäviin uran eri vaiheissa.

Keskeisten verrokkimaiden, kuten muun muassa Norjan, Viron, Saksan, Ison-Britannian ja Ranskan, koulutusten vertailuanalyysillä, benchmarkkaamisella, on varmistettu, että suomalainen upseerikoulutusjärjestelmä tuottaa oikean tason osaamista ja että se on yhteensopiva muiden Nato-maiden kansainvälinen rinnasteisuus ja yhteneväisyys ilmenee muun muassa siten, että Naton kielenkäytössä esiupeeerikurssi on yhtenevästi Senior Staff Officer Course, yleisesikuntaupseerikurssi on General Staff Officer Course ja ylimmän johdon kurssi on High Commander Course. Kurssin kielenä on edelleen pääosin suomi.

Yhteisoperaatiokyvyn ja monitoimintaympäristöosaamisen (Multi-Domain Operations) muodostuminen varmistetaan opetussuunnitelmatyöllä kunakin kurssin opiskeluisällöissä. Upseerikoulutuksen tason noston ja vuonna 2025 käynnistyvän uuden järjestelmän mukaan yleisesikuntaupseerikurssi on jatkossa strategisen ja operatiivisen tason joint-kurssi. Suomalainen upseeri voi esimerkiksi suorittaa rinnasteisesti yleisesikuntaupseerikurssin myös toisessa Nato-maassa ilman lisäopintoja. Vastaavasti toisen Nato-maan upseeri voi suorittaa General Staff Officer -kurssinsa Suomessa.

Esiupeeerikurssi on taktisen tason eli puolustushaara- ja komponettitason joint-yhteisoperaatiokurssi. Sotatieteiden maisterikurssin viitekehys on yhtymätasaolla, ja kurssi pätevoittää upseerit yhtymä- ja perusyhtymä- sekä joukkoyksikkötason tehtäviin. Kandidaattikurssin sotataidollinen viitekehys on perusyhtymä- ja joukkoyksikkötasaolla, ja kurssi pätevoittää upseerit poikkeusolojen perusyksikön päällikön tehtäviin sekä rauhan ajan saapumiserän johtajan, joukkueen johtajan, lentoupeeerin sekä taistelunjohtajan ja aselajiupeeerin tehtäviin.

Lisääntyvä kansainvälisyys ja kielitaito

Kansainvälistymiseen opintojen ja uran eri vaiheissa kiinnitetään entistä laajempaa ja kokonaisvaltaisempaa huomiota.

Naton yhteisen puolustuksen tehtävät sekä upseerin uraan jatkossa kiinteästi kuuluvat ulkomaan tehtävät edellyttävät jokaiselta upseerilta ennen kaikkea hyvää englannin kielen taitoa sekä kansainvälistä osaamista. Myös kotimaan tehtävissä edellytetään hyvää kielitaitoa lisääntyneiden kansainvälisten yhteisharjoitusten ja muun yhteistoiminnin

nan johdosta. Täten eri tutkintotasojen ja täydennyskoulutuksen opetussuunnitelmiin sisällytetään kansainvälisiä opintojaksoja ja kansainvälisiä harjoituksia sekä tarjotaan mahdollisuuksia kielten opiskeluun osana tutkintoja.

Englannin kielen käyttöä opinnoissa lisätään merkittävästi. Myös kansainvälistä opettaja- ja opiskelijavaihtoa lisätään, mikä mahdollistaa uusimman ajantasaisen tiedon ja kansainvälisen tutkimuksen integroimisen opiskeluun. Lisäksi Naton koulutustarjonnassa on monia mahdollisuuksia osallistua kansainvälisille kursseille ja opintokokonaisuuksiin sekä tutkimusfoorumeihin. Näitä voidaan hyödyntää entistä syvemmin osana opetusta.

Kaikki sotatieteiden maisterikurssin opiskelijat suorittavat NATO STANAG 6001 -kielitutkinnon. Lisäksi yleisesikuntaupseerikurssin pääsyvaatimuksena on voimassa oleva englannin kielen kielitutkinto. Toisen kotimaisen kielen virkamieskielitutkinto säilyy edelleen osana sotatieteiden kandi-

daatin tutkintoa. Ranskan, saksan ja venäjän kielten opiskelumahdollisuudet säilyvät.

Kansainvälisyysosaaminen otetaan jatkossa nykyistä vahvemmin huomioon kansainvälisissä urapoluissa, ja Maanpuolustuskorkeakoulun tehtävänä on tukea tähän liittyviä opiskelumahdollisuuksia.

Rinnasteisuus muiden yliopistojen kanssa

Pienvät ikäluokat johtavat vääjäämättä siihen, että Puolustusvoimat joutuu yhä kovenevaan kilpailuun hyvistä opiskelijoista ja työntekijöistä.

Maanpuolustuskorkeakoulu on Puolustusvoimiin kuuluva sotatieteellinen korkeakoulu, joka on yksi Suomen yliopistoista. Upseerien korkeatasoinen ja rinnasteinen akateeminen koulutus on yksi tärkeä kilpailuvaltti, jotta Maanpuolustuskorkeakoulu pysyy mukana yhä kovenevassa kilpailussa muiden korkeakoulujen kanssa. Nyt tehtävillä uudistuksilla varmistetaan, että upseerin tutkinnot säilyvät rinnasteisina muiden korkeakoulujen tutkintojen kanssa.

Ammuntojen turvallinen johtaminen on osa upseerien sotilastieteellistä opetusta ja sotilasammattillista koulutusta.

Merkittävänä Maanpuolustuskorkeakoulun kilpailuetuna säilyy se, että poiketen muista yliopistoista, tutkinnoista valmistuneille ja virkaan nimitetyille upseereille taataan työpaikka joko Puolustusvoimissa tai Rajavartiolaityksessä.

Maanpuolustuskorkeakoulu – sotataidon ytimessä

Missään muualla kuin Maanpuolustuskorkeakoulussa ei opeteta suomalaista sotataitoa, ja Naton jäsenenä Suomi vastaa edelleen omasta puolustuksestaan. Tästä johtuen on loogista, että Maanpuolustuskorkeakoulu tuottaa Puolustusvoimille ja Rajavartiolaitykselle suomalaisen sotataidon kärkiosaamista läpi upseerin uran.

Rakenteellisten muutosten lisäksi upseerikoulutuksen uudistukset näkyvät opiskelulisällöissä. Maanpuolustuskorkeakoulussa laadittavat opetussuunnitelmat ja korkeakoulussa toteutettavat opinnot laaditaan Pääesikunnan vahvistamien kunkin tutkinnon tai kurssin perustehtävien ja osaamisvaatimusten perusteella. Maanpuolustuskorkeakoulu koordinoi edelleen muissa sotilasopetuslaitoksissa tutkintoihin sisältyvän opetuksen, tutkimustoiminnan ja sotilasammattillisten opintojen yhteensovittamisen.

Maanpuolustuskorkeakoulu antaa tutkimukseen ja alan parhaisiin käytäntöihin perustuvaa sotatieteellistä opetusta. Opetuksessa painopiste on sotataidon muuttuvan ja monitahoisen toimintaympäristön ja kehitettävien uusien suorituskykyjen vaatimusten ja osaamisen hallitsemisessa. Nykyaikainen koulutus vaatii paitsi opiskelulisältöjen uudistamista myös kansainvälisyystaitojen vahvistamista sekä nykyaikaisten oppimisympäristöjen entistä parempaa hyödyntämistä ja pedagogiikan kehittämistä.

Pedagogiikassa painopisteenä on erityisesti opiskelijakeskeisyys sekä opiskelun monimuotoisuus-

den kehittäminen, kuten digipedagogiikka ja verkko-opiskelu sekä simulaattoriavusteinen oppiminen.

Tutkimuksen painopiste on sodan kuvan muutoksessa ja Venäjä-osaamisessa. Korkeakoulun tutkimus uudistaa puolustusjärjestelmän ja opiskelulisältöjen tietopohjaa sekä tuottaa samalla asiantuntijuutta sodan kuvan muutoksesta ja siihen liittyvistä laaja-alaisista yhteiskunnan turvallisuuskysymyksistä.

Yhteiskunnallisella vuorovaikutuksella korkeakoulun tehtävänä on tuoda sotatieteellistä asiantuntijuutta yhteiskunnan käyttöön sekä kansallisilla että kansainvälisillä foorumeilla. Tämä tapahtuu esimerkiksi julkaisuilla, aktiivisella asiantuntijatoiminnalla sekä osallistumalla yhteiskunnalliseen keskusteluun laajoista turvallisuusteemoista. Viime vuonna muun muassa Maanpuolustuskorkeakoulun asiantuntijoille kertyi yli kuusisataa turvallisuusteemoihin liittyvää mediaesiintymistä.

Laadukasta opetusta

Maanpuolustuskorkeakoulun perustamisesta tuli viime vuonna kuluneeksi kolmekymmentä vuotta. Siitä on lyhyessä ajassa kehittynyt eri arviointien osoittama korkeatasoinen ja laadukas yliopisto. Tätä korostaa esimerkiksi viime vuonna toteutettu Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvi) toteuttaman auditoinnin erinomainen tulos. Edelliset auditoinnit toteutettiin vuosina 2011 ja 2017.

Maanpuolustuskorkeakoulu sai Karvin auditointiryhmältä erityistä kiitosta ”koulutuksen järjestelmällisestä kehittämisestä ja palautejärjestelmien toimivuudesta. Lisäksi opetussuunnitelmat ovat erinomaisesti dokumentoituja ja kuvattuja sekä pedagogiset käsikirjoitukset ovat poikkeuksellisen kattavasti laadittuja”. Vahvuusalueeksi raportoitiin muun muassa myös se, että ”korkeakoulun verkostot ovat monipuolisia ja ne tukevat toiminnan kehittämistä

Tasavallan presidentti nimittää upseerit virkoihinsa. Juhlavassa tilaisuudessa Puolustusvoimien yliopäällikkö kohtaa kaikki uudet upseerit henkilökohtaisesti.

muiden turvallisuusviranomaisten ja korkeakoulujen kanssa”. Hyvä arviointitulos ja myönnetty auditointi ovat osoitus siitä, että Maanpuolustuskorkeakoulun toiminta ja laatujärjestelmä täyttävät sekä kansalliset että eurooppalaiset korkeakoulujen laadunvarmistuskriteerit.

Maanpuolustuskorkeakoulu on saavuttanut myös hyvän luottamuksen ja maineen suomalaisten keskuudessa. Viimeisimmän Luottamus&Maine-tutkimuksen mukaan Suomen hyvämaineisimmat yliopistot ovat Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto (LUT), Aalto-yliopisto ja Maanpuolustuskorkeakoulu.

Ulkoisten arviointien lisäksi opetuksen laatu varmistetaan ja toimintaa kehitetään kattavalla palautejärjestelmällä, joka on kiinteä osa Maanpuolustuskorkeakoulun laatujärjestelmää. Palautejärjestelmä kattaa opiskelijat ja opiskelijoiden esimiehet sekä organisaatiotasolla puolustushaarat ja Rajavartiolaitoksen.

Yhteinen arvopohja

Maanpuolustuskorkeakoulun saamat hyvät arvioinnit ja opiskelijoilta saatu myönteinen palaute osoittavat, että Maanpuolustuskorkeakoulu on saa-

vuttanut vahvan legitimaation ja se on onnistunut perustehtävässään varsin hyvin. Tärkeä viesti on se, että Puolustusvoimat ja Maanpuolustuskorkeakouluun opiskelemaan komennetut upseerit voivat luottaa siihen, korkeakoulu antaa ajantasaisia ja laadukasta opetusta, joka vastaa työelämän tulevia tarpeita.

Tämän takaamiseksi on välttämätöntä, että korkeakoulun perustoimintoja, kuten opetusta ja tutkimusta, sekä koko upseerikoulutusjärjestelmää kehitetään jatkuvasti ajan vaatimusten mukaisesti. Korkeatasoinen upseerikoulutus on paras tae sille, että suomalaiset upseerit menestyvät urallaan sekä kotimaassa että kansainvälisissä tehtävissä.

Upseerikoulutus muodostuu tieteellistä ja ammatillista osaamista kehittävien opintojen lisäksi upseerikasvatuksesta, mikä luo koulutuksen yhteisen arvoperustan ja pohjan koko upseeriuran rakentamiselle. Kuten Maanpuolustuskorkeakoulua koskevaan lakiin (1121/2008) on kirjattu, ”Maanpuolustuskorkeakoulu kasvattaa opiskelijoita palvelemaan isänmaata ja ihmiskuntaa”. Suomalaisen upseerien koulutuksessa on edelleen vahva arvoperusta, ja suomalaisen upseerin työ on palvelusta isänmaalle.

Petri Soppi
Majuri
Puolustusvoimien pääluottamusmies
Upseeriliitto

Harkittu tason lasku?

KOMMENTTINI meneillään olevaan koulutusjärjestelmä uudistukseen perustuu omiin havaintoihini ja kokemuksiini virkauraltani.

Olen valmistunut vuonna 1995 ensimmäiseltä nelivuotiselta kadettikurssilta. Kurssimme pilotoi vuonna 2005 kaksivuotista esiuupseerikurssin (EUK) ja yleisesikuntaupseerikurssin (YEK) yhdistelmää, jossa ensimmäisten kahdeksan kuukauden aikana valittiin opiskelijat YEK:lle. Tai oikeastaan meidän kurssillamme pilotoitiin monimuotoopetusta EUK:lla. Yhdistelmäkurssit oli aloitettu jo pari kurssia aiemmin.

KUN YEK ERIYTETTIIN EUK:sta lienee tavoitteenä ollut muun muassa ”tason nosto”. Kurssilaisen valinta EUK:n aikana ei ollut täysin ongelmattonta. Haku- ja valintaprosessi kaksivuotiselle YE-kurssille on kuitenkin koettu raskaaksi sekä hakijoiden, että prosessin haltijoiden toimesta.

Meneillään olevalla uudistuksella hakuprosessia kevennetään. Alkuvaiheessa haasteita tulee siinäkin olemaan valintojen yhdenvertaisuuden varmistamisessa.

SOTATIETEIDEN MAISTERIKURSSIA (SM) on uudistettu siten, että työelämäjakso pitenee 2020 aloitaneella SM-kurssilla viiteen vuoteen, ja samalla opintojen pakollisia aineita lisättiin. Lisävuoden ansiosta upseeri saa laajempaa kokemusta joukko-osastosta ja ehtii ehkä käydä kriisinhallintapalveluksessa.

Tarvittiinko tämä lisäkokemus siksi, koska EUK eriytettiin YEK:sta alle puolen vuoden kestäväksi täydennyskoulutukseksi, ja osa EUK:n opintosisällöstä sisällytettiin SM-kurssiin? Nythän SM-kurssin pituutta suunnitellaan lyhennettäväksi.

ITSE EN NÄE miten YEK:n statuksen lasku sotatieteellisestä jatkotutkinnosta täydennyskoulutukseksi nostaa upseerikoulutuksen tasoa.

Epäilen muun muassa sitä, että vuoden mittaisella operatiivisen tason joint-kurssilla saavutettaisiin kotimaan yleisjohtajan tehtävissä tarvittavaa toimialaosaaamista. Ehkäpä osa yleisesikuntaupseereista hakee tarpeeseensa myöhemmin lisäosaamista toimialapäällikköopinnoista.

YEK ON TUOTTANUT ylempiin upseerin tehtäviin vaadittavat tiedot ja taidot sekä tutkijavalmiudet. YE-tutkintoon on kuulunut järjestelmällinen teoreettinen ja käytännöllinen syventyminen omaan erikoisalaan.

Tämä on osoitettu diplomityössä, joka siviili-maailmassakin mielletään laajemmaksi kokonaisuudeksi kuin sotatieteiden maisterin tutkintoon kuuluva pro gradu -työ.

Mielestäni ylempiin tehtäviin, joissa tarvitaan myös tutkijavalmiuksia, pitää jatkossa edellyttää YEK:n lisäksi sotatieteiden tohtorin (ST) tutkintoa. Tämä tosin tarkoittaisi sitä, että tohtoriopiskelijoiden määrää pitää lisätä.

TEKSTI **MARIA KEINÖNEN**

Majuri, tohtoritutkija, Maanpuolustuskorkeakoulu

Pieni, pelottava Suomi

Natoon liittyminen ja Ukrainan sota on nostanut ajankohtaiseksi aiheeksi Suomen pelotteen rakentumisen uudenlaisessa turvallisuusympäristössä. Siksi on tärkeää ymmärtää, mistä puhutaan ja mitä aiheeseen liittyvät termit tarkoittavat. Artikkelissa pohditaan peloteteorioita ja niiden merkitystä Suomelle.

Pyrkimys väkivallan ennaltaehkäisyyn omasta voimasta viestimällä on yhtä vanha kuin *Homo sapiens* lajina ja se ilmenee ihmisen käyttäytymisen lisäksi myös muualla luonnossa eri muodoissaan. Sammakon kirkas väri viestii myrkyllisyydestä, perhosen siipien täplät luovat silmäkuviot saalistajaa pelottaakseen, pelästyessään kissa köyristää selkäänsä ja nostaa karvat pörhölleen vaikuttaakseen suuremmalta.

Ihminen on kautta aikain pyrkinyt sanoittamaan tätä käytöstä sitä ymmärtääkseen. Valtioiden välinen pelote on esiintynyt ilmiönä esimerkiksi jo Sun Zun teksteissä. Toisen maailmanso-

dan jälkeen, ydinasevarustelun myötä, tämä idea konkretisoitui suurvaltojen käytöstä kuvaavaksi teoriaksi.

Klassisen peloteteorian mukaan pelote tarkoittaa valtion pyrkimystä saada potentiaalinen uhkatoimija luopumaan aggressiivisista aikeistaan. Valtio siis viestii uhkatoimijalle, että hyökkäyksen hyöty-panossuhde ei tule olemaan kannattava. Tähän voidaan päästä vakuuttamalla uhkatoimija siitä, että aggressiota seuraa vähintään yhtä suuri vastaisku. Tällaista viestintää kutsutaan rankaisupelotteeksi (Deterrence by Punishment). Toinen tapa on viestiä vastustajalle, ettei aggressiolla saavuteta haluttuja vaikutuksia tai päästä toivottuun lopputulokseen. Tätä kutsutaan kieltopelotteeksi (Deterrence by Denial).

Klassisen peloteteorian mukainen jaottelu rankaisuun ja aggression vaikutusten kiistoon on perustavanlaatuinen. Tähän jaotteluun perustuu myöhempi tieteellinen pelotetutkimus, vaikka näkökulma pelotteeseen on monipuolistunut kylmän sodan päättymisen ja maailman voimatasapainojen muuttumisen jälkeen.

Uudenlainen turvallisuusympäristö pakottaa valtiot ottamaan huomioon entistä moninaisempia uhkia, kuten terrorismi, entistä globaalimpi rikollisuus ja kybertoimintaympäristön mahdollistama, sodankäynnin alapuolella tapahtuva valtioiden välinen voimankäyttö.

Pelote ei ole enää suurvaltojen välisiä suhteita kuvaava ilmiö, vaan jokaisen valtion on koosta riippumatta viestittävä keinoista, joilla se suojelee omaa suvereniteettiaan ja kansalaistensa turvallisuutta. Suomenkin on päivitettävä käsitystään omasta pelotteestaan.

Pelotestrategiat ja pieni valtio

Pelotetta voidaan lähestyä erilaisista näkökulmista, perustuen esimerkiksi käytettävään voimaan, fyysiseen sijaintiin, aikatekijöihin ja liittolaisuhteisiin. Valtio voi toteuttaa yhtä aikaa montaa erilaista pelotestrategiaa riippuen sen sisä- ja ulkopoliittisista tavoitteista sekä kansainvälisestä asemasta.

Klassinen peloteteoria perustui alkujaan ydinaseisiin ja laajentui pian käsittämään myös konventionaalisen asevoiman käytön pelotteena. Tällaista sotilaalliseen voimaan perustuvaa pelotetta voidaan kutsua **kapeaksi pelotteeksi** (Narrow Deterrence). Pienen valtion näkökulmasta riittävä uskottavuus pelkkään asevoimaan perustuen voi olla haastavaa saavuttaa, mikäli peloteviestinnän kohteena on asevoimiltaan merkittävästi suurempi valtio ja mikäli ajatellaan pelotteen perustuvan rankaisuvaikutukseen. Kieltopelotteen keinoin voi pienikin valtio vakuuttaa suuremman vastustajansa siitä, että oman valtion fyysistä tilaa puolustamalla uhkatoimija ei pääse aiottuun vaikutukseen, tai se aiheuttaa mittavat kustannukset ja tappiot.

Kapean pelotteen vaihtoehtona voidaan pitää **laajaa pelotetta** (Broad Deterrence tai Cross-Domain Deterrence), jossa valtio käyttää sotilaallisen voiman lisäksi diplomaattisia, taloudellisia sekä informaatioympäristön ja lain mahdollistamia keinoja pelotteen rakentamiseen. Tällainen lähestymistapa on pienelle valtiolle suotuisampi, koska uhkaan voidaan vastata monipuolisella keinovalikoimalla,

yksin tai yhdessä kansainvälisen yhteisön kanssa. Esimerkiksi kybertoimintaympäristö mahdollistaa asymmetrian luomisen ja voi näin toimia pienen valtion eduksi.

Suora pelote (Direct Deterrence) tarkoittaa valtion aikomusta torjua aggressio omalla alueellaan, kun taas **laajennettu pelote** (Extended Deterrence) tarkoittaa valtion pyrkimystä torjua aggressio jonkin toisen valtion alueella. Yleisesti ottaen suora pelote voi vaikuttaa uskottavammalta, koska kynnys toimia toisen valtion alueella on lähtökohtaisesti suurempi, kuin kynnys toimia omien valtionrajojen sisäpuolella. Toisaalta Naton pelote perustuu juurikin laajennetun pelotteen periaatteisiin. Pienelle valtiolle suora pelote on luonnollinen vaihtoehto.

Pelote voidaan jäsentää myös ajallisen fokuksen kautta. **Yleinen pelote** (General Deterrence) tarkoittaa sitä, että valtio toteuttaa jatkuvia ja systemaattisia toimia torjuakseen uhkia, jotka voivat toteutua myös sodankäynnin kynnyksen alapuolella. Nämä uhkat eivät ole yksilöityjä, vaan valtio viestii suorituskyvystään yleisesti. **Välitön pelote** (Immediate Deterrence) tarkoittaa niitä toimia, joilla valtio viestii, kriisin jo eskaloiduttua uhkatoimijalle kyvystään toimia tämän aggressioita vastaan. Nämä kaksi ajallista fokusta eivät ole toisiaan poissulkevia. On luonnollista, että valtio koostaan riippumatta varautuu yleisesti ja myös pyrkii ennakoimaan turvallisuusympäristössä tapahtuvia muutoksia ennen kriisiä ja sen aikana.

Valtion pyrkimys toteuttaa omaa pelotestrategiaansa on aina uniikki kombinaatio, koostuen sen ulkopoliittisista tavoitteista, asemasta kansainvälisessä yhteisössä, sotilaallisista resursseista sekä historian ja kulttuurin vaikutuksesta nykypäivän puolustusratkaisuihin. Muutokset tässä kokonaisuudessa ovat hitaita toteuttaa. Suomi on kuitenkin tällaisten muutosten keskellä liittyttyään Natoon. Yksi tärkeimmistä valinnoista on pohtia Naton **Pelote ja puolustus**-konseptin (Deterrence & Defence) merkitystä ja vaikutusta Suomen omaan pelotestrategiaan.

Naton pelote

Nato käsittää pelotteen kolmena tyyppinä (Types of Deterrence), jotka ovat yleinen, välitön ja räätälöity pelote. Naton **yleinen pelote** voidaan käsittää liittouman maineena, jonka keskiössä on tahtotila puolustaa jokaista liittouman jäsenmaata. Yleiseen pelotteeseen liittyvä peloteviestintä on jatkuvaa, eikä se kohdistu mihinkään tiettyyn toimijaan.

Välitön pelote kohdistaa ennaltaehkäisevää peloteviestintää sellaiseen uhkatoimijaan, joka osoittaa indikaatioita aggressiosta yhtä tai useampaa Naton jäsenvaltiota kohtaan. Viestinnällä kommunikoidaan siitä, että uhka on tunnistettu ja Nato on liittoumana valmis toimimaan tätä uhkaa vastaan.

Räätälöity pelotestrategia on tarkoitettu tilanteisiin, jossa havaitaan ensimmäiset viitteet siitä, että kansainvälinen tilanne on kiristymässä ja jostakin valtiosta on vaarassa muodostua uhkatoimija. Tällöin Nato viestii kyvyistään vastata uhkiin yleisesti nimeämättä jotain tiettyä uhkatekijää.

Nato perustaa pelotestrategiansa keinovalikoiman (Ways of Deterrence) klassisen peloteorian periaatteille: hyötyjen kiistäminen, kustannusten aiheuttaminen ja aggressiosta pidättäytymiseen kannustaminen. Hyötyjen kiistämisen perusta luodaan kansallisella resilienssillä, jolla viestitään kunkin jäsenvaltion kyvystä kohdata uhkia ja toipua kriisitilanteista. Kustannusten aiheuttaminen perustuu Naton kykyyn vastata uhkiin kokonaisvaltaisoin toimin, kaikkia valtion voiman instrumentteja hyödyntäen. Ydinasepelote on tässä Naton oleellinen voimatekijä. Aggressiosta pidättäytymiseen kannustetaan pääasiassa kansainväliseen säädöspohjaan vetoamalla ja on näistä epäsuorin menetelmä.

Suomen pelote

Suomen itsenäisyyden ajan turvallisuus- ja puolustuspolitiikassa on erotettavissa tiettyjä piirteitä, jotka ovat tunnistettavissa joidenkin edellä esiteltyjen pelotestrategioiden alle. Suomi on strategisen tason asiakirjoissaan viestinyt, että se torjuu omaan alueeseensa kohdistuvat aseelliset hyökkäykset valtion rajojen sisäpuolella (suora pelote).

Toisen valtion aggressioita ennaltaehkäistään viestimällä kokonaisuomaanpuolustuksesta ja yhteiskunnan kokonaisturvallisuudesta. Tällaisella viestinnällä pyritään vakuuttamaan uhkatoimija siitä, ettei hyökkäys tule vaikuttamaan aiotun mukaisesti (kieltopelote). Jo normaaliaikoina koko yhteiskunta varautuu eriasteisiin kriiseihin ja Puolustusvoimien joustavalla valmiudensäätelyllä vastataan sotilaalliseen uhkaan (yleinen pelote).

Puolustusvoimissa puhutaan yleensä pidäkkeestä, kun kuvaillaan yhdellä termillä kuvatunlaista pelotestrategiaa, tai pikemminkin mainitun kolmen strategian yhdistelmää. Suomalainen sotilas ymmärtää termin osittain jopa intuitiivisesti ja yhdistää sen suomalaiseen malliin toimia, mutta haastei-

siin voidaan törmätä kommunikoidessa asiasta mil-lä tahansa muulla kielellä. Esimerkiksi englannin kielessä tunnetaan termi ”deterrence”, joka luontevimmin kääntyy termiksi ”pelote” tai lainasanaksi ”deterrenssi”. Täytyy myös pohtia, kenelle viestimme, kun puhumme pidäkkeestä? Englanninkielisissä käänöksissä strategisen tason asiakirjoista pidäke kääntyy sanaksi ”deterrence”.

Suomen strategisen tason asiakirjoissa, kuten turvallisuus- ja puolustuselonteoissa, käytetään Suomen pelotteesta useimmiten termiä ”ennaltaehkäisevä kynnys”. Tämä termi sopii peloteorioiden ydinajatuksen saumattomasti: peloteviestinnällä luodaan henkinen kynnys potentiaalisen uhkatoimijan valtionjohdon mieliin ja vähennetään halukkuutta ratkaista poliittisia kysymyksiä väkivallan keinoin.

Miksi sitten emme puhu pelotteesta pelotteena? Yksi syy voi olla sanan assosioituminen verbiin ”pelottaa”. Moni on saattanut kuulla väitteen ”pieni Suomi ei pelota ketään”, joka juontuu epäilemättä rankaisupelotteen ideasta ja pohjautuu siihen, että Suomi ei ole ydinasevaltio tai ei omaa lähellekään yhtä suuria asevoimia suurimpaan uhkaansa Venäjään nähden. Tällainen ajatusmalli on kuitenkin juuttunut Kylmän sodan aikaisiin peloteorioihin.

Suomi ei ole pieni valtio

Euroopan mittakaavassa Suomi ei ole pieni valtio, mitattiin tätä sitten demografisilla määreillä tai Suomen asemana Euroopan unionissa. Suomen Puolustusvoimat pärjää eurooppalaisessa vertailussa varsin hyvin, verrattiin sitten määrää tai laatua.

Miksi emme sitten puhuisi asioista niiden oikeilla nimillä, pelotteesta pelotteena? Ehkäpä edellisessä kappaleessa mainittu, kulunut lause voitaisiin myös päivittää muotoon: ”Suomi ei halua pelottaa ketään”, kuvaamaan Suomen tahtotilaa profiloitua rauhanomaisena valtiona, kuitenkin väheksymättä oman kansamme tai muiden valtioiden silmien edessä uskottavaa suorituskykyämme, yhteiskunnan resilienssiä ja korkeaa maanpuolustus- tahtoaamme. ■

Termit ovat kirjoittajan vapaasti suomentamia.

Kirjoitus perustuu kirjoittajan käynnissä olevaan väitöskirjatutkimukseen ”Cyber Deterrence of a Small State”.

Artikkelin lähteet ovat kirjoittajan hallussa.

Venäjän sotilaallinen voima Suomen lähellä

– mitä lähivuodet tuovat tullessaan?

Venäjän vuonna 2014 aloittamaa sotaa Ukrainassa on käyty yli yhdeksän vuotta ja keväällä 2022 alkanut Venäjän laajamittainen hyökkäys on kestänyt liki kaksi vuotta. Suomesta on tullut Naton jäsen ja Ruotsi on matkalla jäsenyyteen. Mitä nämä muutokset mahdollisesti tuovat tullessaan ja miten ne saattavat näkyä Suomen lähialueilla.

KIRJOITTAJA **VLADIMIR PANSCHIN**

Everstiluutnantti evp., sotatieteiden tohtori

Sota Ukrainassa ei ole ollut Venäjälle suuri menestys. Yli puolitoista vuotta laajan hyökkäyksen aloittamisen jälkeen se ei ole saavuttanut keskeisiä sotilaspoliittisia tavoitteitaan: Ukrainan johdon vaihtamista eikä Itä-Ukrainan (Donetsk, Luhansk) valtaamista. Venäjän sotilaspoliittisen retoriikan näkökulmasta se on kuitenkin onnistunut Ukrainan osalta vähintäänkin väliaikaisesti hidastamaan maan integroitumista läntisiin rakenteisiin.

Venäjä on maksanut aloittamastaan sodasta kalliisti lukuisilla kuolleilla sotilailta ja suurilla kalustotappioilla. Myös Suomen lähialueilla ennen Ukrainaan vuonna 2022 suunnattua laaja-alaista hyökkäystä sijainneet joukko-osastot ovat lähettäneet joukkojaan sotaan, ja ne ovat kärsineet siellä tuntuvia tappioita.

Keväällä 2023 Maanpuolustuskorkeakoulun julkaisusarjassa ilmestyi tutkimus Venäjän sotilaallinen voima Suomen lähialueilla – Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaan ja Läntisen sotilaspiirin joukot sekä niiden taistelun kuva. Siinä kuvataan, arvioidaan sekä analysoidaan Venäjän sotilaallista voimaa ja sen käyttöperiaatteita Suomen välittömässä läheisyydessä sijaitsevien operatiivisstrategisten sotatoimiyhtymien alueilla ennen Venäjän hyökkäystä (2022) Ukrainaan.

Venäjän hyökkäyksen jälkeen moni asia on muuttunut. Pohjolassa yksi suurimmista turvallisuuspoliittisista muutoksista oli se, että Venäjän aggressiivisen käyttäytymisen seurauksena Suomi ja Ruotsi hakivat Pohjois-Atlantin puolustusliitto Naton jäsenyyttä. Keväällä 2023 Suomi hyväksyttiin puolustusliiton täysivaltaiseksi jäseneksi ja Ruotsi hyväksyttäneen Naton jäseneksi lähitulevaisuudessa.

Venäläisten näkökulmasta epäonni sodassa ja siinä kärsityt tappiot sekä Venäjän itse aiheuttama muutos sotilaspoliittisessa tilanteessa Luoteis- ja Pohjois-Venäjän suunnalla ovat johtaneet siihen, että sen asevoimien toiminnan yleis- ja johtamisjärjestelyihin sekä joukkojen määrään ja niiden sijoittamiseen on tulossa muutoksia.

Asevoimien vahvuutta kasvatetaan

Tätä kirjoitettaessa ei ole tiedossa, että Venäjän asevoimien kaikkein ylimpään johtorakenteeseen tai puolustushaara- ja aselajirakenteeseen olisi tulossa muutoksia. Venäjän asevoimien ylimpänä johtoesikuntana on edelleen yleisesikunta, jonka alaisuudessa toimivat sotilaspiirien ja puolustushaarojen esikunnat sekä itsenäisten aselajien johtoportaat.

Venäjän asevoimat koostuvat edelleen kolmesta puolustushaarasta: maavoimista, ilma-avaruus-

voimista ja sotalaivastosta sekä kahdesta itsenäisestä aselajista: strategisista ohjusjoukoista ja maahanlaskujoukoista.

Joulukuussa 2023 annetulla presidentin ukaasilla asevoimien määrävahvuudeksi määrättiin 2 209 130 henkeä, josta määrästä sotilaiden osuus on 1 320 000. Venäjän tavoitteena on asevoimien vahvuuden kasvattaminen 1,5 miljoonaan sotilaaseen. Tämä ja joukko muita uudistuksia on tarkoitus saada valmiiksi vuoden 2026 loppuun mennessä.

Asevelvollisuusjärjestelmä muuttuu

Venäjällä varusmiespalvelusvelvollisia ovat olleet 18–27-vuotiaat miehet, jotka on määrätty kahdesti vuodessa järjestetyissä kutsunnoissa suorittamaan vuoden kestävää asepalvelusta. Järjestelmää ollaan nyt muuttamassa.

Alun perin varusmiespalvelus koski 21–30-vuotiaita miehiä, ja he suorittaisivat kahden vuoden mittaisen varusmiespalveluksen. Heinäkuussa 2023 duuma sääti lain, jonka mukaan varusmiespalvelukseen määrätään 18–30-vuotiaat miehet. Laki mahdollistaa myös sen, että palvelukseen astunut voi solmia sopimusotilassopimuksen vuodeksi tai lyhyemmäksi aikaa palveltuaan varusmiehenä yhden kuukauden. Uusi laki astui voimaan 1. tammikuuta 2024.

Alkuperäisistä suunnitelmista poiketen palvelusaika pysyy edelleen 12 kuukaudessa. Duuman puolustuskomitean puheenjohtaja **Andrei Kartopolov** mukaan nykyaikaiselle venäläiselle nuorisolle kuusi kuukautta on riittävä aika omaksua oman koulutushaaransa perustaidot. Perustaitoja voidaan syventää palveluksen jälkimmäisen puolen vuoden aikana.

Sotilaspiirijärjestelmää muutetaan

Venäjän sotilaspiirijärjestelmä on myös muutosten kohteena. Nykyisessä tilanteessa Venäjällä on neljä sotilaspiiriä: Läntinen, Eteläinen, Keskinen ja Itäinen sotilaspiiri sekä sotilaspiirin statuksen omaava Pohjoinen operatiivisstrateginen johtoporras.

Näiden tehtävänä on johtaa omalla vastuualueellaan olevia kaikkia tavanomaisia maa-, meri- sekä ilmavoimajoukkoja. Sotilaspiirien alueilla sijaitsevat strategiset ohjusjoukot, ilma-avaruusvoimien kaukotoiminta- ja kuljetusilmavoimat sekä maahanlaskujoukot kuuluvat puolestaan yleisesikunnan alaisuuteen.

Joulukuussa 2022 venäläiset ilmoittivat eräistä vuosina 2023–2026 toteutettavista uudistuksista,

joiden tarkoituksena on vastata Naton laajentumisen aiheuttamaan uhkaan. Yksi näistä uudistuksista on nykyisen Läntisen sotilaspiirin lakkauttaminen. Sen tilalle venäläiset aikovat perustaa Leningradin ja Moskovan sotilaspiirit.

Venäläislähteiden mukaan toimenpiteet sotilaspiiriuudistuksen toteuttamiseksi ovat käynnissä. Uusi sotilaspiirijako tulee mahdollisesti voimaan 1. maaliskuuta 2024.

Sotilaallinen voima Suomen lähellä

Miten Venäjän asevoimat oli ryhmitetty Suomen lähialueelle ennen kuin Venäjä aloitti laajamittaisen hyökkäyksen Ukrainaan vuonna 2022? Oletettavasti seuraava ryhmitys on ollut lähtökohtana Venäjän sotilaallisen voiman kasvattamiselle Suomen lähialueilla vuosina 2023–2026.

Suomeen on maa- ja merirajayhteydessä kaksi Venäjän operatiivisstrategista sotatoimiyhtymää: 1) Pohjoinen operatiivisstrateginen johtoporras ja 2) Läntinen sotilaspiiri, joista viimeksi mainittu lakkautetaan ja sen tilalle perustetaan Leningradin ja Moskovan sotilaspiirit.

Venäläiset operatiivisstrategiset sotatoimiyhtymät johtavat niihin kuuluvia maa-, meri- sekä ilmavoimajoukkoja. Murmanskissa esikuntaansa pitävän Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaan tehtävänä on Venäjän etujen suojaaminen arktisilla alueilla sekä turvata pohjoisiin satamiin tukeutuvien strategisten ydinsukellusveneiden toimintavapaus.

Läntisen sotilaspiirin esikunta sijaitsee Pietarissa. Sen keskeisimmän taisteluvoiman muodostavat:

- Pietarin ympäristöön ryhmitetty 6. Armeija, johon kuuluvat muun muassa Kannakselle Kamenkaan ryhmitetty 138. Moottoroitu jalkaväkiprikaati sekä Lugaan ryhmitetyt 25. Moottoroitu jalkaväkiprikaati ja 26. Ohjusrikaati,
- Lounais-Venäjällä Voronežissa normaaliaikana esikuntaansa pitävä 20. Armeija, jonka keskeisen taisteluvoiman muodostavat 3. ja 144. Moottoroitu jalkaväkidivisioona sekä 448. Ohjusrikaati,
- Moskovan suunnalle normaaliaikana ryhmitetty 1. Panssariarmeija, johon kuuluvat muun muassa 4. ja 47. Panssaridivisioona, 2. Moottoroitu jalkaväkidivisioona, 27. Moottoroitu jalkaväkiprikaati sekä 112. Ohjusrikaati,

Arvio Leningradin sotilaspiirin luoteisen ja läntisen suunnan maavoimajoukoista

- Itämeren laivasto, johon kuuluu Kaliningradin ja Pietarin tukikohtiin tukeutuvia pinta-aluksia, Kaliningradiin sijoitettu 11. Armeijakunta (mm. 18. Moottoroitu jalkaväkidivisioona, 152. Ohjusprikaati), 336. Merijalkaväkiprikaati, ilmapuolustus- ja ilmavoimadivisioonat, sekä
- eri puolille sotilaspiiriä ryhmitetty 6. Ilma-voima- ja ilmapuolustusarmeija.

Pohjoiseen operatiivis-strategiseen johtoportaan kuuluvat:

- Pohjoinen laivasto, johon kuuluu pinta-aluksia ja sukellusveneitä,
- rannikkojoukkoja, joihin lukeutuvat rannikko-ohjusjoukot sekä Sputnikissa sijaitseva 61. Merijalkaväkiprikaati,
- 14. Armeijakunta, johon kuuluu Petšengassa (Petsamo) sijaitseva 200. ja Alakurtissa

sijaitseva 80. Moottoroitu jalkaväkiprikaati sekä Murmanskin alueelle ryhmitetyt armeijakunnan taistelua tukevat osat,

- 45. Ilmavoima- ja ilmapuolustusarmeija, johon kuuluu ilmavoima- ja ilmatorjuntajoukkoja, sekä
- kaksi arktiseen saaristoon sijoitettua taktista ryhmää.

Edellä kuvattujen joukkojen lisäksi Läntisen sotilaspiirin johdossa on noin 20 taistelua tukevaa aselajiprikaatia (vast.). Sotilaspiirin joukkojen vahvuus oli ennen Ukrainaan suunnattua hyökkäystä yli 400 000 sotilasta, mikä määrä vastasi noin 40 prosenttia Venäjän asevoimien sotaa edeltäneestä kokonaisvahvuudesta.

Sittemmin Ukrainaan suunnatun hyökkäyksen jo alettua Läntisen sotilaspiirin kokoonpanoon on tiettävästi liitetty kesällä 2022 Moskovan itäpuolella Nižni Novgorodin alueella Mulinossa perustettu III Armeijakunta. Sen vahvuuden arvellaan olevan noin 10 000–20 000 sotilasta.

Uudet perustettavat joukot

Venäläiset ovat jo jonkin aikaa puhuneet sotilaallisen voiman kasvattamisesta läntisessä strategisessa suunnassa. Keväällä 2021 Venäjän puolustusministeri **Sergei Šoigu** kertoi, että Läntiseen sotilaspiiriin perustetaan 20 uutta yhtymää ja joukko-osastoa. Vuotta myöhemmin Šoigu ilmoitti perustettavien yhtymien ja joukko-osastojen lukumääräksi 12.

Tiettävästi Šoigun ilmoitusten jälkeen kesään 2023 mennessä Läntiseen sotilaspiiriin on uutena joukkona perustettu ainoastaan edellä mainittu, kesällä 2022 muodostettu 3. Armeijakunta.

Vuodenvaihteessa 2022–2023 Venäjä julkisti lisää tietoja vuosina 2023–2026 toteutettavasta sotilaallisen voiman kasvattamisesta:

- Perustetaan kolme moottoroitua jalkaväkidivisioonaa, josta yksi perustetaan Hersoniin ja toinen Zaporizžjaan,
- Karjalan tasavaltaan perustetaan armeijakunta,
- viisi merijalkaväkiprikaatia muutetaan merijalkaväkidivisiooniksi,
- perustetaan kaksi uutta ilmarynnäkködivisioonaa, sekä
- Luoteis-Venäjällä olevat kaksi prikaatia muutetaan divisiooniksi.

Heinäkuussa 2023 Venäjän puolustusministeriö vuoti verkkojulkaisu *Izvestijan* välityksellä julkisuuteen tiedon, jonka mukaan Pohjoisen operatiivisstrategi- sen johtoportaan kokoonpanoon kuuluvan armeijakunnan perustalle muodostaan yleisjoukkojen armeija. Se erikoistuu arktisissa oloissa käytävään taisteluun.

Kun edellä kerrottuja sotilaallisen voiman kasvattamissuunnitelmia tulkitsee keväällä 2023 voimaan tulleen Venäjän uuden ulkopoliittisen konseptin näkökulmasta, jossa Yhdysvallat ja enin osa eurooppalaisista valtioista tuomitaan Venäjä-vastaisiksi toimijoiksi, on varmaa, että tulevina vuosina Venäjän sotilaallisen varautumisen painopiste on sen Euroopan puoleisilla alueilla.

Mitä venäläiset saattavat tehdä?

Perussyy Venäjän asevoimien vahvuuden kasvattamissuunnitelmiin ovat Ukrainassa kärsityt tuntuvat henkilöstötappiot ja varautuminen pitkäkestoiseen sotaan. Asevoimien vahvuutta pyritään kasvattamaan tehostamalla sopimussotilaiden rekrytointia ja laajentamalla kutsuntaikäluokkien määrää. Esimerkiksi heinäkuussa 2023 tehty lakimuutos kutsuntaikäluokkien laajentamisesta antaa Kremlinle mahdollisuuden lisätä taisteluihin lähetettävien miesten määrää sadoillatuhansilla sotilailta.

Maaliskuusta 2020 aina vuodenvaihteeseen 2021–2022 saakka Venäjän asevoimissa palveli arviolta noin 400 000 sopimussotilasta. Osana asevoimien vahvuuden kohottamista niiden määrä oli tarkoitus kasvattaa vuoden 2023 aikana 521 000 sopimussotilaaseen kokonaistavoitemäärän ollessa 695 000 sotilasta.

Tähän asti venäläiset ovat sikäläisiin olosuhteisiin nähden houkuttelevilla taloudellisilla kannustimilla kyenneet värväämään asevoimiinsa kulloinkin tarvittun määrän sopimussotilaita jotakuinkin ilmoittamassaan aikataulussa. Nähtäväksi jää, missä määrin Ukrainan sota vähentää sopimussotilaaksi aikovien värväytymisintoa, sillä sopimuksen allekirjoittaminen tietää lähes varmaa siirtoa kuoleman kentille.

Varusmiespalvelusajan mahdollinen pidentäminen sekä kutsuntaikäluokkien laajentaminen kasvattaisi asevoimien vahvuutta ja mahdollistaisi nykyjärjestelmää paremmin sen, että Venäjä voisi palata takaisin yhtymäperusteiseen toimintatapamalliin. Nykyinen vuoden mittainen varusmiespalvelus aiheuttaa sen, että maavoimissa käytetään pää-

osa varusmiespalvelusajasta koulutukseen sen sijaan, että keskityttäisiin sotilaallisen valmiuden ylläpitoon. Käytännössä prikaatista vain yksi tai kaksi pataljoonaa sekä divisioonasta vain yksi tai kaksi rykmenttiä täyttää niille asetetut pysyvän valmiuden vaatimukset. Rauhan aikana venäläiset yhtymät eivät siten ole kokonaisuudessaan sotavalmiita yhtymiä.

Edellä kuvattua ongelmaa on ratkaistu niin, että yhtymät muodostavat jo rauhan aikana itsenäiseen sodankäyntiin tarkoitettuja ”miniyhtymiä” – pataljoonan taisteluosastoja. Niiden runkona toimii moottoroitu jalkaväki- tai panssaripataljoona, jota täydennetään aselajijoukoilla.

Ukrainan sota ja erityisesti sen alku osoitti, että venäläiset eivät ole omaksuneet lännestä ja erityisesti Yhdysvalloista kopioimaansa pataljoonan taisteluosastomallia omaksi sodankäyntitavakseen. Tähän on todennäköisesti yhtenä syynä se, että venäläinen johtamiskulttuuri, jossa pataljoonan komentaja joutuu hakemaan jokaiseen päätökseensä hyväksynnän esimieheltään, ei yksinkertaisesti sovelu pataljoonan taisteluosastomalliin. Menestyäkseen taistelussa komentajan on kyettävä tekemään päätöksiä reaaliajassa ilman, että joutuu odottamaan ylempien johtoportaan hyväksyntää päätökselleen.

Toinen syy pataljoonan taisteluosastokonseptin sodan ajan heikolle menestykselle voi olla se, että taisteluosastojen esikunnat ovat liian pieniä, jotta niissä kyettäisiin suunnittelemaan riittävän tarkasti taisteluja tukevien aselajien toiminta.

Varusmiespalveluksen pidentäminen kaksivuotiseksi, kutsuntaikäluokkien laajentaminen sekä soti-
mussotilaiden määrän lisääminen tarjoaisi venäläisille mahdollisuuden siihen, että normaaliaikana maavoimien valmiusjoukkoina voitaisiin käyttää taisteluosastojen sijaan oikeita sodanajan yhtymiä prikaateja ja divisioonaa. Niillä operointi on venäläisille enemmän ominaista kuin pataljoonan taisteluosastoilla sotiminen.

Tutut sotilaspiirit palaavat

Leningradin ja Moskovan sotilaspiirit perustetaan lakkautettavasta Läntisestä sotilaspiiristä. Venäläiset asiantuntijat on arvioineet, että tulevan Moskovan sotilaspiirin operaatiosuuntana on länsi ja Leningradin sotilaspiirin operaatiosuuntana on Suomi ja Viro.

Tätä kirjoitettaessa julkisuuteen ei ole tihkunut tietoja siitä, miten aluejako tulevan Moskovan ja Leningradin sotilaspiirien välillä toteutetaan. Koska sotilasmaantiede ei ole juuri muuttunut sitten edellisen sotilaspiiriuudistuksen, voidaan olettaa, että aluejako Leningradin ja Moskovan sotilaspiirin välillä toteutetaan pitkälti samalla lailla, kuin se oli järjestetty ennen vuonna 2010 toteutettua sotilaspiiriuudistusta. Silloin perustettiin Läntinen sotilaspiiri yhdistämällä silloiset Leningradin ja Moskovan sotilaspiirit.

Ajatusmallia tukee se, että julkisuudessa olleiden tietojen mukaan Pohjoinen operatiivisstrateginen johtoporras (josta venäläiset käyttävät toisinaan nimitystä Pohjoinen laivasto) menettää sotilaspiiristatuksensa ja se ynnä muut Venäjän sotalaivaston laivastot ynnä Kaspianmeren lipue alistetaan merivoimien esikunnan alaisuuteen 1. maaliskuuta 2024. Uuteen Leningradin sotilaspiirin vastuualueeseen liitetään todennäköisesti Pohjoisen operatiivisstrategisen johtoportaan vastuualue.

Muut aiemmin Läntiseen sotilaspiiriin kuuluneet alueet liitettäisiin vastaisuudessa uuden Moskovan sotilaspiiriin kokoonpanoon.

Osana asevoimiensa vahvuuden kasvattamista venäläiset ovat ilmoittaneet perustavansa uusina joukkoina:

- Kolme moottoroitua jalkaväkidivisioonaa, josta yksi perustetaan Hersoniin ja toinen Zaporizžjaan,
- Karjalan tasavaltaan armeijakunta,
- viisi merijalkaväkiprikaatia muutetaan merijalkaväkidivisiooniksi,
- kaksi uutta ilmarynnäkködivisioonaa,
- Luoteis-Venäjällä olevat kaksi prikaatia muutetaan divisiooniksi, sekä
- Pohjoisen operatiivisstrategiseen johtoporaaseen kuuluva 14. Armeijakunta muutetaan yleisjoukkojen armeijaksi.

Käytännössä iso osa perustettavaksi ilmoitetuista joukoista perustetaan tulevaisuudessa Moskovan ja Leningradin sotilaspiirin alueille.

Arktinen alue on Venäjälle tärkeä

Arktisella alueella on Venäjän poliittisessa narratiivissa tärkeä merkitys. Syy tähän on se, että Venäjän valtion talous perustuu pitkälti luonnonvarojen hyödyntämiseen ja arktisella alueella sijaitsee 80 prosenttia Venäjän maakaasu- ja 70 prosenttia Venäjän raakaöljyvarannoista.

Sotilaspolitiikan näkökulmasta Venäjän strateginen pidäke perustuu ydinaseisiin. Venäjän ydinasetriadi koostuu lentokoneista laukaistavista riisteilyohjuksista sekä maalta ja mereltä laukaistavista mannertenvälisistä ballistisista ohjuksista. Mereltä laukaistavien ydinohjusten laukaisualustana ovat strategiset ydinsukellusveneet, joista suurin osa tukeutuu Murmanskin alueelle. Venäjän ydinasepidäkkeen uskottavuuden näkökulmasta pohjoisen strategisen suunnan joukkojen yhtenä tärkeimpänä tehtävänä on taata pohjoiseen tukeutuvan ydinasetriadin merikomponentin toimintavapaus. Ydinsukellusveneillä on oltava sekä mahdollisuus päästä Barentsinmereltä maailman merille että palata kotisatamaansa.

Venäläisten kannalta sen luoteisen ja pohjoisen strategisen suunnan sotilaspoliittinen tilanne muuttui merkittävästi, kun Suomi hyväksyttiin Naton jäseneksi. On ymmärrettävää, että sotilaallista voimaa lisätään pohjoisella strategisella suunnalla. Tämä tapahtunee kasvattamalla alueella normaaliaikana tukeutuvien moottoroitujen jalkaväkijoukkojen, maavoimajoukkoihin rinnastettavissa olevien merivoi-

mien kokoonpanoon kuuluvien merijalkaväkijoukkojen vahvuutta sekä perustamalla arktisiin oloihin erikoistuva ilmarynnäkködivisioonaa.

Tällä hetkellä Venäjän sotalaivaston kokoonpanoon kuuluu viisi prikaatia ja yksi rykmentti:

- Pohjoisen laivaston 61. Merijalkaväkiprikaati,
- Mustanmeren laivaston 810. Merijalkaväkiprikaati,
- Tyynenmeren laivaston 155. ja 40. Merijalkaväkiprikaati,
- Itämeren laivaston 336. Merijalkaväkiprikaati, sekä
- Kaspianmeren lippueen 177. Merijalkaväkirykmentti.

Venäläiset ovat ilmoittaneet, että viisi merijalkaväkiprikaatia muutetaan merijalkaväkidivisiooniksi. Täten tulevan Leningradin sotilaspiirin pohjoisosissa Murmanskin alueella Sputnikin kylässä tukikohtaansa pitävä Pohjoisen laivaston 61. Merijalkaväkiprikaati muutetaan tulevaisuudessa merijalkaväkidivisioonaksi.

Ennen Ukrainan sotaa 61. Merijalkaväkiprikaatin vahvuus oli arviolta noin 3 500 sotilasta. Muutos prikaatikokoonpanosta divisioonaorganisaatioon voi tarkoittaa sitä, että pohjoisen merijalkaväkiyhdyntymän vahvuus saattaa liki kolminkertaistua noin 10 000 sotilaaseen. Sotilaallisen voiman kasvu olisi täten merkittävä.

Tulevaisuudessa Leningradin sotilaspiirin kokoonpanoon pohjoisella strategisella suunnalla kuuluu 14. Armeijakunta, jonka päätaisteluvoiman muodostavat Alakurtissa sijaitseva 80. ja Petsengassa sijaitseva 200. Moottoroitu jalkaväkiprikaati. Kesällä 2023 venäläiset ilmoittivat, että armeijakunta muodostaa rungon pohjoiseen perustettavalle yleisjoukkojen armeijalle. Sen tehtävänä on vastata uhkiin Suomen ja Norjan suunnista sekä parantaa pohjoiseen tukeutuvien strategisten ydinsukellusveneiden suojaa.

Julkisuudessa ei ole kerrottu pohjoiseen perustettavan armeijan kokoonpanoa. Yleisjoukkojen armeijan vahvuus voi olla 12 000–30 000 sotilasta riippuen siitä, kuinka tärkeällä suunnalla armeija sijaitsee. Huomioiden arktisen suunnan taloudellinen ja sotilaallinen tärkeys Venäjälle on todennäköistä, että pohjoiseen perustettavan armeijan vahvuus on lähempänä 30 000 kuin 12 000 sotilasta.

Sukellusveneiden torjuntaan tarkoitettu "Admiral Chabanenko" on Udaloy II -luokan hävittäjä. Alus on modernisoitavana vuoteen 2025 asti.

Ennen Ukrainan sotaa Alakurtin prikaatin vahvuus oli arviolta noin 2 000 sotilasta, ja Petsengan prikaatin vahvuus oli noin 3 000–4 000 sotilasta. Yhteensä siis noin 6 000 sotilasta. Jos pohjoiseen perustettavan armeijan vahvuus olisi vaikka 20 000 sotilasta, lisääntyisi pohjoisen strategisen suunnan maavoimayhtymän vahvuus tällöin 14 000 sotilaalla. Sotilaallisen voiman kasvu olisi tällöin erittäin merkittävä ja se edellyttäisi ainakin Alakurtin ja Petsengan varuskuntien ja niiden lähiharjoitusalueiden merkittävää laajentamista tai jopa uusien varuskuntien ja lähiharjoitusalueiden rakentamista.

Maahanlaskujoukot ovat tärkeässä roolissa

Venäjän asevoimien käyttöperiaatteessa maahanlaskujoukoilla on iso merkitys niin hyökkäys- kuin puolustustaistelussa. Esimerkiksi puolustuksessa hyökkäävän vihollisen toimintavapaus riistetään sitomalla sen taistelusta irti olevat osat muun muassa maahanlaskuun. Hyökkäyksessä maahanlaskuilla pyritään esimerkiksi muodostamaan sillanpää vihollisen selustaan, johon hyökkääjän päävoima pyrkii ottamaan yhteyden.

Maahanlaskujoukkojen sijoittamisessa on toistaiseksi noudatettu periaatetta, jossa kunkin sotilaspiirin alueella on maahanlaskujoukkoja. Esimerkiksi tulevan Leningradin sotilaspiirin alueella Pihkovassa sijaitsevan 76. Ilmarynnäkködivisioonan ensimmäinen sodanajan tehtävä todennäköisesti suuntautuu Suomeen tai Baltiaan.

Pian lakkautettava Pohjoinen operatiivisstrateginen johtoporras muodostaa poikkeuksen. Sen alueel-

la ei sijaitse ainuttakaan maahanlaskujoukkojen yhtymää. Huomioiden edellä kerrottu arktisen alueen tärkeä merkitys Venäjän taloudellisten intressien suojelemiseksi, strategisen pidäkkeen toimintavapauden varjelemiseksi sekä Venäjän päävihollisen Naton laajeneminen pohjoiseen arvioin, että toinen perustettavaksi ilmoitetuista ilmarynnäkködivisioonista ryhmitetään tulevaisuudessa Leningradin sotilaspiirin pohjoisosiin mahdollisesti Murmanskin tuntumaan. Maahanlaskujoukkojen divisioonan vahvuus on arviolta noin 6 000 sotilasta.

Uutena joukkona ilmarynnäkködivisioonana toisi pohjoiselle strategiselle suunnalle Ukrainan sotaa edeltäneeseen aikaan verrattuna (2014/2022) paitsi 6 000 täysin uutta sotilasta, myös merkittävän suorituskykyisyyksen, kun pohjoiseen perustettava divisioonana erikoistuisi ensisijaisesti arktisissa oloissa suoritettaviin maahanlaskuoperaatioihin.

Ennen Ukrainan sotaa Venäjän asevoimiin kuului kaikkiaan 11 yleisjoukkojen armeijaa ja yksi panssariarmeija. Tulevan Leningradin sotilaspiirin alueella näistä sijaitsee Pietarin pohjoispuolella normaaliaikana esikuntaansa pitävä 6. Armeija. Sen keskeisimmän taistelukyvyyn muodostavat Kannaksella Kamenkassa sijaitseva 138. ja Pietarin eteläpuolella Lugassa sijaitseva 25. Moottoroitu jalkaväkiprikaati sekä viimeksi mainitussa paikassa sijaitsevat 9. Tykistö- ja 26. Ohjusrikaati. Kokonaisuus huomioiden ennen Ukrainan sotaa 6. Armeija oli miesmäärällä mitattuna selvästi Läntisen sotilaspiirin heikoin armeija, minkä lisäksi se oli selvästi yksi Venäjän asevoimien kaikkein heikoimmista yleisjoukkojen armeijoista.

Venäläisen yleisjoukkojen armeijan vahvuus voi olla 12 000–30 000 sotilasta riippuen muun muassa siitä, kuinka uhanalaisella suunnalla se sijaitsee. **Konrad Muzyka** on arvioinut, että ennen Ukrainan sotaa 6. Armeijan kokoonpano muistutti enemmän divisioonan kuin armeijan kokoonpanoa. Hänen mukaansa tämä kertoo siitä, ettei 6. A sijainnut uhanalaisella suunnalla. Täten on perusteltua olettaa, että 6. A:n vahvuus ennen Ukrainan sotaa oli lähempänä 12 000 kuin 30 000 sotilasta.

Huomioiden Venäjän länsi- ja Nato-vastaisen retoriikan sekä muuttuneen tilanteen, jossa Suomen ja Venäjän välinen raja on myös puolustusliitto Naton raja, on täysin varmaa, että edellä kerrottu venäläisten ilmoitus kahden Luoteis-Venäjällä sijaitsevan prikaatin muuttamisesta divisiooniksi koskee nimenomaan 6. Armeijan 25. ja 138. Moottoroitua jalkaväkiprikaatia. Siirtyminen divisioonakokoonpanoon tarkoittaa sitä, että 6. Armeijan vahvuus (nyt 8000) voi muutoksen päätteeksi olla jopa noin 20 000 sotilasta.

Uudessa sotilaspiirijaossa Kaliningrad todennäköisesti kuuluu Leningradin sotilaspiirin vastuualueeseen. Asevoimien järjestelyihin liittyen siellä sijaitseva Itämeren laivasto alistetaan mahdollisesti 1. maaliskuuta 2024 lukien merivoimien esikunnalle. Itämeren laivaston kokoonpanoon kuuluu Kaliningradin alueella Baltijskin kaupungissa sijaitseva 336. Merijalkaväkiprikaati. Ennen Ukrainan sotaa sen vahvuus oli tietyvästi noin 3 500 sotilasta. Venäläisten suunnitelmien mukaan myös Itämeren laivaston merijalkaväkiprikaati muutetaan divisioonakokoonpanoon, jolloin sen vahvuus saattaa kasvaa aina noin 10 000 sotilaiseen. Sotilaallisen voiman kasvu olisi näin ollen merkittävä.

Kaliningradin alueella sijaitsee myös tulevan Leningradin sotilaspiirin kokoonpanoon kuuluva 11. Armeijakunta. Sen päätaisteluvoiman muodostaa 18. Moottoroitu jalkaväkidivisioona armeijakunnan kokonaisvahvuuden ollessa 8 000–10 000 sotilasta. Armeijakunnan kokoonpanoon ei tietyvästi ole toistaiseksi tulossa muutoksia.

Lisäksi tulevan Leningradin sotilaspiirin alueella Pihkovassa sijaitsee maahanlaskujoukkojen johtoportaan alaisuuteen kuuluva 76. Ilmarynnäkködivisioona. Sen vahvuus ennen Ukrainan sotaa oli noin 6 000 sotilasta.

Täysin uutena joukkona Leningradin sotilaspiirin vastuualueella olevaan Karjalan tasavaltaan perustetaan armeijakunta. Julkisuudessa ei ole kerrottu virallisia tietoja siitä, mihin se aiotaan perustaa

VENÄJÄN PERUSTAESSA ILMOITTAMANSAA UUDET JOUKOT SEN SOTILAALLINEN VOIMA KASVAA HUOMATTAVASTI SUOMEN LÄHIALUEELLA.

eikä sitä, mikä on armeijakunnan kokoonpano tai vahvuus. Julkisessa keskustelussa on arvioitu, että Läntiseen sotilaspiiriin vuonna 2022 perustetun 3. Armeijakunnan vahvuus olisi noin 10 000–20 000 sotilasta. Mikäli Karjalaan perustettava armeijakunta olisi saman vahvuinen lisäksi se Leningradin sotilaspiirin maavoimien vahvuutta erittäin merkittävästi.

Pohjoiseen strategiseen suuntaan mahdollisesti perustettavan ilmarynnäkködivisioonan tavoin Karjalan tasavaltaan täysin uutena joukkona perustettava jopa noin 20 000 sotilaa vahvuinen armeijakunta tarvitsee toimintansa tueksi suurehkon varuskunnan, joka sijaitsee helposti saavutettavien kulkuyhteyksien lähetyvillä. Arvioin, että Karjalaan perustettava armeijakunta sijoitetaan jonkin tai joidenkin suurempien taajamien yhteyteen. Tällaisia voisivat olla esimerkiksi Kontupohja, Petroskoi, Pitkäranta, Sortavala sekä Lahdenpohja.

Operatiivisesta näkökulmasta tarkasteltuna Venäjän asevoimat on tarkoitettu ensi sijassa hyökkäysodankäyntiin. Lähempi kartan tarkastelu paljastaa, että Lahdenpohjan luoteispuolelta kohti Parikkalaa ja Sortavalan pohjoispuolelta kohti Niiralaa erkanevat puolestaan Karjalan tasavallan eteläosan käyttökelpoisimmat Suomeen suuntautuvat hyökkäysreitit. Edellä kerrottujen seikkojen perusteella pidän todennäköisenä, että Karjalaan perustettava armeijakunta sijoitetaan johonkin edellä mainittujen Laatokan pohjoispuolen suurempien taajamien läheisyyteen.

Arvio tulevasta

Tehostaakseen asevoimiensa johtamista, korvataakseen Ukrainan sodassa kärsittyjä tappioita sekä reagoidakseen luoteisen ja pohjoisen strategisen suunnan turvallisuuspoliittiseen muutokseen Venäjä on ilmoittanut muuttavansa vuosina 2023–2026 nykyistä sotilaspiirijakoa, kasvattavansa asevoimiensa vahvuutta sekä perustavansa uusia joukkoja muun muassa Suomen lähialueille.

Uudessa sotilaspiiriijaossa Moskovan sotilaspiirin Euroopan puoleisen operaatioalueen pohjoisraja on mahdollisesti Pihkovan ja Smolenskin alueiden hallinnollinen raja. Operaatioalueen eteläraja on puolestaan Voronežin ja Rostovin hallinnollinen raja Ukrainan valtakunnan rajan tuntumassa. Täten tulevaisuudessa Moskovan sotilaspiirin vastuulla ovat todennäköisesti operaatiot läntisessä suunnassa.

Perustettavan Leningradin sotilaspiirin operaatioalueen länsiraja alkaa todennäköisesti Jäämereltä, josta se jatkuu etelään mukaillen Suomen, Viron ja Latvian rajoja päättyen etelässä Pihkovan ja Smolenskin hallinnollisten alueiden sekä Valko-Venäjän valtakunnan rajaan. Leningradin sotilaspiirin vastuulla on tulevaisuudessa pohjoisen strategisen suunnan ohella Venäjän asevoimien operaatiot luoteisella suunnalla. Käytännössä tämä tarkoittaa Baltian ja Suomen suuntia.

Sotilaspiirimuutoksen suurin haaste liittyy johtamisen mahdollistavien joukkojen ja välineiden saatavuuteen. Yksi perustettavista sotilaspiireistä voi hyödyntää johtamistoiminnassaan lakkautettavan Läntisen sotilaspiirin joukkoja ja kalustoa, ja se pääsee aloittamaan toimintansa ilman suurempia ongelmia. Toisen perustettavan sotilaspiirin johtamisen aloittaminen ei ole yhtä vaivatonta. Sen johtamisen toimintaedellytykset on rakennettava sodan olosuhteissa, sillä varustamisen painopiste on Venäjän asevoimien Ukrainassa tulevien tappioiden

korvaamisessa. Sotilaspiirimuutokseen liittyvät ongelmat eivät kuitenkaan ole niin suuria, etteikö Venäjällä olisi vuonna 2026 sen Euroopan puoleisella suunnalla toiminnassa kaksi operatiivisstrategista sotatoimiyhtymää: Moskovan sotilaspiiri sekä Leningradin sotilaspiiri.

Kun katsomme tulevaisuuteen, niin Venäjällä käytössä oleva yleinen asevelvollisuus, kutsuntaikäluokkien laajentaminen, mahdollinen varusmiespalvelusajan pidentäminen sekä aikomukset lisätä sotiin sotilaiden määrää mahdollistavat sen, että Venäjän asevoimien vahvuus saadaan kasvatettua 1,5 miljoonaan sotilaaseen. Käynnissä sota oleva Ukrainassa, jatkuvat henkilöstötappiot ja valtion talousahdinko, aiheuttavat sen, että puolentoista miljoonan sotilaan rajapyykin saavuttaminen vuoden 2026 loppuun mennessä on vaikeaa, muttei mahdotonta.

Upseereista ja aliupseereista tulee pulaa

Menestyksekkäässä sodankäynnissä määrän ohella vähintään yhtä tärkeää on henkilöstön laatu eli sotilaiden ammattitaito.

Todennäköisesti yleisen asevelvollisuuden takia Venäjän asevoimat saavat riveihinsä riittävän määrän laadukkaita miehistötehtäviin kelpavia sotilaita vuoteen 2026 mennessä. Sen sijaan kokeneiden, ammattitaitoisten aliupseereiden ja upseereiden korvaaminen vuoteen 2026 mennessä on tekemä-

tön paikka. Heidän korvaamisensa uusilla ammat-
tisotilailla vie useita vuosia.

Mitä kauemmin Ukrainan sota jatkuu, sitä pi-
demmän aikaa kestää aliupseeri- ja upseerivajeen
määrällinen, mutta erityisesti sen laadullinen kor-
vaaminen. Voidaan olettaa, etteivät Venäjän ase-
voimat ole vuonna 2026 henkilöstön osalta laadulli-
sesti läheskään samalla tasolla kuin ennen hyökkä-
ystä keväällä 2022.

Sodan olosuhteissa vielä vaikeampaa kuin ase-
voimien henkilöstömäärän kasvattaminen on uu-
sien joukkojen perustaminen ja ennen kaikkea nii-
den varustaminen nykyaikaisen sodankäynnin edel-
lyttämällä kalustolla. Vaikka Venäjä muuta väittää,
sen on de facto sodassa, jossa se kärsii päivittäin
henkilöstö- kuin kalustotappioita.

Niin kauan kuin sota jatkuu aktiivisena Venäjän
asevoimien taloudellisten resurssien, henkilöstövoi-
mavarojen ja kalustotäydennysten käytön painopis-
te on sodankäynnin tukemisessa. Käytössä olevista
resursseista vain osa voidaan kohdistaa Venäjän il-
moittamien uusien joukkojen muodostamiseen.

Venäjän perustaessa ilmoittamansa uudet jou-
kot sen sotilaallinen voima kasvaa huomattavasti
Suomen lähialueella. On mahdollista, että Venäjän
maavoimien ja niihin verrattavissa olevien joukko-
jen vahvuus kasvaa Leningradin sotilaspiirin poh-
joisella strategisella suunnalla jopa 26 500–27 500 so-
tilaalla, kun vertailuarvoksi otetaan kyseisen johto-
portaan maavoimien vahvuus ennen vuotta 2022.

Miesmäärällä mitattuna vielä rajumpaa maavoimien
ja niihin verrattavissa olevien joukkojen mää-
rään lisääntyminen on Leningradin sotilaspiirin län-
tisellä ja luoteisella suunnalla. Sinne suunnitelluiksi
perustettavien maavoimajoukkojen (vast.) vahvuus
saattaa kasvaa jopa 33 500–38 500 sotilaalla.

Todennäköisesti Venäjä ilmoittaa viimeistään vuo-
den 2026 kuluessa, että se on perustanut joukot suun-
nitelmansa mukaisesti. Todellisuudessa nämä joukot
ovat vuonna 2026 olemassa pääosin vain paperilla.
Missään tapauksessa prikaateista divisiooniksi muu-
tettavat joukot, perustettavaksi ilmoitetut divisioonat,
armeijakunta ja armeija eivät ole henkilöstönsä ja ny-
kyaikaiseen sodankäyntiin soveltuvan kalustonsa
osalta taisteluvalmiita joukkoja vuonna 2026.

Kyetäkseen tarkoituksenmukaiseen toimintaan
joukot tarvitsevat asianmukaisen varuskuntainfra-
struktuurin, johon kuuluvat muun muassa esikun-
tarakennukset, majoituskasarmit, ruokalat, varasto-
sekä lähiharjoitusalueet. Lisäksi divisioonaa tarvitsee
koulutukseen prikaatia merkittävästi enemmän so-

takalustoa: aseita ja ajoneuvoja sekä niille sopivat
varasto- ja säilytystilat. Sään armoilla oleva kalus-
to menettää nopeasti parhaimman teränsä hyvästä-
kin ylläpidosta huolimatta. Lisäksi, jotta divisioonaa
voidaan harjoittaa sodankäyntiin riittävän suurina
kokonaisuuksina, se tarvitsee prikaatia laajemman
harjoitusalueen, jossa on huomioitu eri aselajien eri-
tyistarpeet. Kaikki edellä kuvatut vaatimukset niele-
vät taloudellisia resursseja ja aikaa. Vie vuosia en-
nen kuin kaikilla uusilla joukoilla on asianmukaiset
toimintapuitteet.

Mikäli perustettavien joukkojen taistelukykyä
tarkastellaan nykyaikaisen aseistuksen näkökulmas-
ta, se on venäläisille suurempi pulma kuin varuskun-
tien infrastruktuurikysymykset. Venäjä on kärsinyt
Ukrainassa merkittäviä kalustollisia tappioita, ja niin
kauan kuin sota jatkuu, on joukkojen uudelleen va-
rustamisen painopiste sotaa käyvien joukkojen suori-
tuskyykyjen palauttamisessa ja ylläpitämisessä.

Ukrainan sota vie resurssit toistaiseksi

Kun Ukrainan sota aikanaan päättyy tai aktiiviset
taistelut laantuvat esimerkiksi jäätyneeksi konflik-
tiksi, voi Venäjä alkaa keskittyä myös muiden kuin
sotatoimialueella olevien joukkojen varustamiseen.
Tällöinkin kestää useita vuosia ennen kuin Venäjän
asevoimat on kokonaisuudessaan varustettu nykyaikaisella
sotamateriaalilla samalle tasolle kuin mitä
ne olivat ennen 2022 alkanutta hyökkäystä.

Kun Venäjä pääsee aloittamaan asevoimiensa
kalustollisen, laadullisen ja määrällisen palauttami-
sen sotaa edeltäneelle tasolle, se tulee todennäköi-
sesti noudattamaan painopisteajattelua. Tällöin ve-
näläisten itsensä kyhäämien uhkakuvien näkökul-
masta uhanalaisimpien suuntien, Moskovan ja Le-
ningradin, sotilaspiirien joukot varustetaan nykyaikaisella
sotakalustolla ennen muita sotilaspiirejä.

Mikäli asevoimien kalustollinen palauttaminen
pääsisi alkamaan esimerkiksi loppuvuodesta , ja
vaikka vanha sanonta ”venäläiset yllättävät aina”
pitäisi paikkaansa, on todennäköistä, että Venäjän
nykyaikaisesti koulutetuille ja varustetuille joukoil-
le sodan varalle asettamat suorituskykyvaatimukset
yltäisivät asetetulle tasolle läntisessä, luoteisessa ja
pohjoisessa strategisessa suunnassa sijaitsevilla jou-
koissa aikaisintaan vuonna 2030–2033. Mitä pidem-
män aikaa Ukrainan sota jatkuu ja lännen Venäjäl-
le asettamat pakotteet pysyvät voimassa hidastaen
ja vaikeuttaen Venäjän asetuotantoa, sitä kauemmin
tavoitteeseen pääsy kestää. ■

Hertz

Talven matkat Hertz-autolla

Hertz on Upseeriliiton yhteistyökumppani. Hyödynnä lyhytaikaisen autonvuokrauksen jäsenetuhinnat.

Saat hyvän tarjouksen vuokra-autosta ilmoittamalla jäsennumerosi Hertz Varauspalveluun.

Varaukset:

Hertz Varauspalvelu, puh. 0200 11 22 33
(ma-pe klo 8.00 - 16.00, 0,99 EUR/min+pvm/
mpm)

Lisätiedot www.upseeriliitto.fi

Juha-Antero Puistola
Komentaja

Nousukäyrällä

Tämän kolumnin innoittaja oli vuoden 2023 lopulla julkisuuteen pujahtanut *Suuri suomalainen vitutustutkimus* (Tehohoito 2023), johon kehotan kaikkia lukijoita perehtymään oikein ajan kanssa. Varoituksen sana: Teksti sisältää epäsovinnasta kielenkäyttöä, jota kaikkien tulee välttää.

Yksi ammattikuntamme peruspiirre on pahimpaan varautuminen. Siksi tarkastelemme monia maailman tapahtumia vahvasti miinusmerkkisten linssien läpi. ”Pessimisti ei pety” ja ”leuka rinnassa kohti uusia pettymyksiä” ovat kuvaavia lauseita kahvipöydissämme. Ulkopuolinen saattaa ihmetellä, kuinka vähemmän hilpeä veljeskuntamme saa ylipäättään nukkuttua, kun kaikkialla näkyy vain kurjuutta ja epätoivoa.

On hieman vaikeaa selittää ”asioilla on taipumus lutviutua”-filosofiaa ihmettelijöille. Lutviutumista edesauttaa varautuminen ja valmistautuminen. Jokaisen pessimistisen skenaarion jälkeen kysymme, mitä tässä tapauksessa voisi tehdä. Vastaus on hyvin harvoin rukkasten pudottaminen ja hiljainen itku. Jos lentokone on myöhässä, useimmat kollegat kohauttavat hartioitaan ja sanovat, että kotiin pääsee aina. Pyöreät nolla prosenttia kilauttaa keltaisen lehdistön päivystykseen surkutellakseen kovaa kohtaloaan. Olen kuvaillut joukkoamme optimistisiksi pessimisteiksi. Tiedämme, että kaikki menee pieleen ja odotamme sitä. Jos ei mene, kyseessä on harvinainen iloinen yllätys. Tuon yleisasenteen takia vitutuskäyrä pysyy mukavan tasaisena ympäri vuoden eikä ryöpsähtele yli.

Tulkkua isolla muulla aivan lähelläämme

Suuresta vitutustutkimuksesta ilmenee, että korona, sota, Venäjä ja Putin pännivät suomalaisia. Lohdutusena voitaneen mainita, että tuo kolmikko aikoo pysyä keskuudessamme niin pitkään, että turrumme. Sen jälkeen – hamassa tulevaisuudessa – voimme saada käyrät kasvuun uusilla aiheilla. Niitä puolestaan alkanut vuosi tarjoilee runsaskätisesti.

Viimeistään keväällä pääsemme taivastelemaan erilaisia leikkauslistoja, ja syksyllä nautiskelemme lakkoaloista. Siinä välissä johtoministeriömme kiemurtelee jotenkin irti ulkomaille lähetettävien asianmukaisesta palkkauksesta. Taustamusiikkina Ukrainassa ja Lähi-idässä jylisee koko ajan. Vaikka pahin myrsky on vielä kaukana, korvat menevät täälläkin lukkoon.

Yli turtumusrajan aina lievästi vitutukseen asti pääsee tarkastelemalla demokratian supervuotemme poliittista keskustelua. Maasta ja maanosasta riippumatta ehdokkaat harjoittavat niin tymäkkää valkopesua, että historioitsijoita hirvittää. Kukaan ei tule valituksi sillä, että rehdisti toteaa aiempien toimiensa menneen päin vittua, vaan jokainen keksii toinen toistaan parempia selityksiä aikaisemmille munauksilleen. Kyseessä on täysin inhimillinen piirre, koska kukaan ei säily täysipäisenä, jos keskittyy omien virheidensä perkaamiseen. On mielenterveydelle ja äänimäärille hyvästä, jos voi syyttää jotain toista. Asiaa auttaa äänestäjien lyhyt muisti, jota jatkuva poliittinen polarisaatio vahvistaa.

Kaikesta ei muistelmilla selviä

Huomaan tekeväni asiaa, joka muiden jäljiltä hatuttaa. Sotatieteilijänä astahdin reippaasti julistamaan ihmis- tai lääketieteellisiä mielipiteitä. Toisaalta sotilaajat ovat vitutuksen kokemusasiantuntijoita. Jos meidän ammattikuntamme tekee virheitä, niin niiden hautaaminen ei ole pikkujuttu edes koko kansakunnan näkökulmasta. Siksi on parempi, että mietimme päivätyöksemme kaikkea pahaa, ja kuinka siitä vähimmällä selvittää sen asemesta, että selitämme myöhemmin kaiken parhain päin.

Kirjoittaja on sitä mieltä, että sopiva vitutusanos kannustaa itse kutakin yhä parempiin suorituksiin, ja vain jaettu vitutus on yhteinen ilo. Tosin tuota mielipidettä ei kolumnin alussa mainittu tutkimus tue. Saisikohan jatkotutkimusta varten jostain oikein mojovan apurahan? ■

ADOBE STOCK

Helsingin suurpommitukset 1944

TEKSTI OHTO MANNINEN

Neuvostoliitto teki Helsinkiin kolme suurpommitusta helmikuussa 1944. **Terroripommitusten** tarkoitus oli järkyttää puolustustahtoa ja saada Suomi vetäytymään sodasta.

Neuvostoliiton ylijohdon alaiset kaukotoimintailmavoimat (ADD) suorittivat Helsinkiin helmikuussa 1944 kolme suurpommitusta kymmenen päivän välein. Välipäivinä pommitettiin muita kaupunkeja, Pohjois-Venäjällä, Virossa ja Suomessa, mm. Kotkaa ja Turkuja sekä Pohjois-Suomen kaupunkeja.

Kolmen suurvallan johtajien, **J. Stalinin**, **F. Rooseveltin** ja **W. Churchillin**, marras–joulukuussa 1943 pitämän tärkeän Teheranin konferenssin jälkeen kaukotoimintailmavoimien komentaja **A. Golovanov** vieraili Stalinin luona. Stalin puhui Suomen sodasta irrottamisen välttämättömyydestä ja pohti voitaisiinko tämä saada aikaan pelkästään ilmavoimien avulla. Englannin ilmavoimien 1000 pommikoneen iskusta Kölniin oli saatu melkoisia tuloksia. Golovanov vastasi Stalinille, että ilmavoimat pystyisivät irrottamaan Suomen sodasta, mutta arveli, ettei Suomen hallitus toivoisi pääkaupunkia pyyhkäistäväksi maan pinnalta. Stalin katsoikin, että asiaa oli vielä mietittävä.

Golovanov sai joulukuun puolivälissä käskyn lähteä Leningradiin. Pohjoinen suunta oli tulossa painopisteeksi, kun tammikuussa 1944 oli määrä aloittaa operaatio Leningradin saarron lopulliseksi

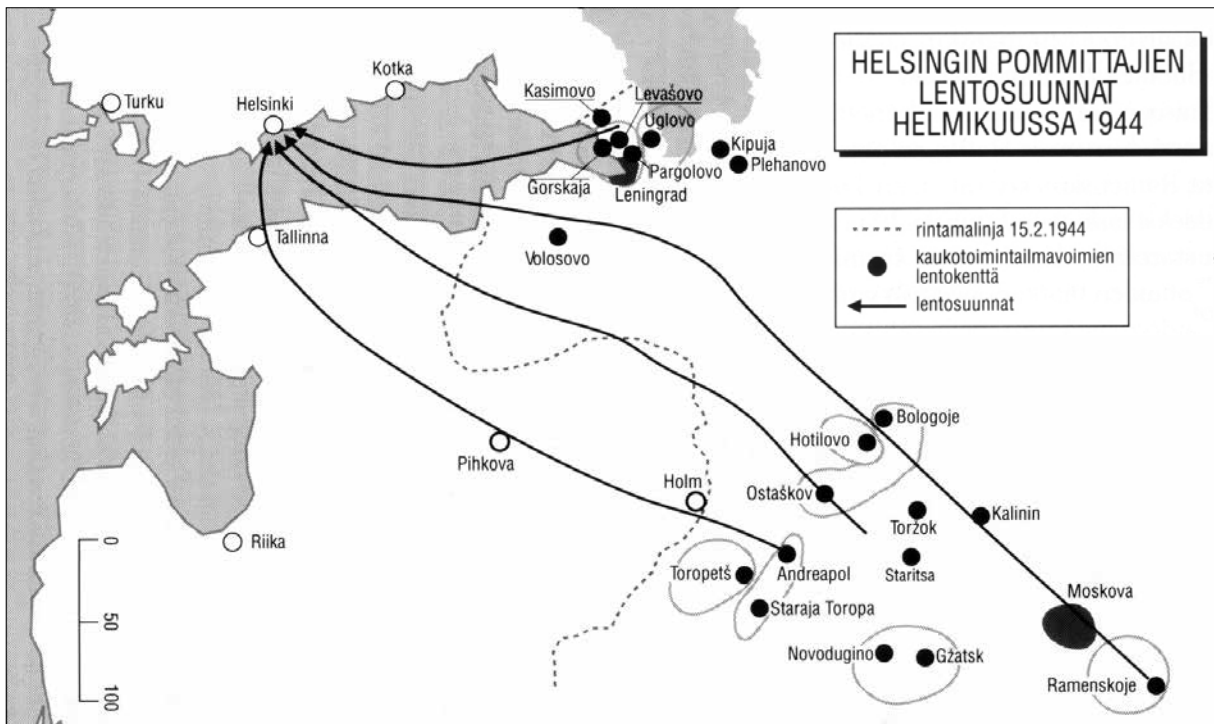
murtamiseksi. Ennen lähtöä hän vieraili vielä Stalinin luona. Tämä katsoi, että oli välttämätöntä panna Suomen kansa kärsimään, jotta sotilaallinen uhka voitaisiin poistaa luoteissivustalta.

Stalin epäroi mutta Golovanov katsoi, että ADD:n oli valmistauduttava Suomeen suoritettaviin iskuihin samanaikaisesti Leningradin rintaman tulevan operaation kanssa. Iskut kohdistettaisiin sotateollisuuteen, Helsingin satamaan, ratapihaan ja esikaupungeissa oleviin sotilaskohteisiin. Varsinaisen kaupunkiasutuksen pommituksesta pidättäytyttäisiin. Ensimmäinen hyökkäys suoritettaisiin muutamalla sadalla koneella, ja tarpeen vaatiessa lisättäisiin jatkossa voimaa.

POMMITUSTEN TARKOITUKSENA oli järkyttää Suomen puolustustahtoa ja saada Suomi vetäytymään sodasta. Ulkoministeri **V. M. Molotov** mainitsi 12.2. Yhdysvaltain edustajalle **A. Harrimanille** nimen omaan, että Helsingin ja muiden sopivien kaupunkien pommittaminen voisi olla avuksi itsepäisten suomalaisten saattamisessa järkiinsä. Tästä päätellen pommitukset oli suunnattu selkeästi siviiliväestöä vastaan. Ne olivat terroripommituksia, joilla oli poliittinen tarkoitus.

Lentäjille syyksi ilmoitettiin Helsingin alueen sotatuotannon vahingoittaminen, mutta lentodivisioonien asiakirjoissa puhutaan painokkaasti Suomen pääkaupungin ja hallinnollisen keskuksen pommitamisesta.

HYÖKKÄYKSEN KÄYNNISTÄMISEKSI Stalinin ja Golovanov sopivat tunnussanan, jonka Stalin ilmoittaisi puhelimesta henkilökohtaisesti Golovanoville. Kukaan ei saisi tietää hyökkäyksestä etukäteen. Valmisteluja ei silti voitu välttää, ja ainakin 8. Lentoarmeijakunnan 12.12. antamassa, 1. Kaartin lentoarmeijakunnan 15.12. antamassa ja 3. Kaartin lentoarmeijakun-

nan antamassa käskyssä annettiin tehtävä pommittaa Helsinkiä. Lähtökäskyä ei kuitenkaan kuulunut.

Hyökkäystä jouduttiin siirtämään sään takia. Sää esti tai rajoitti lentoja Suomenlahdella noin 20.–30.1. ja 2.–5.2. sekä myöhemmin vielä 9.2., 11.2., 19.2. ja 21.2. Lähtöön olisi oltu valmiina jo paljon aikaisemmin. Esimerkiksi 3. Kaartin lentoarmeijakunta sai 1.1. käskyn hyökätä Helsinkiin seuraavana yönä, mutta käsky peruttiin. 4. Kaartin lentoarmeijakunta antoi vastaavat taistelukäskyt 25.12., 2.1. ja 31.1., mutta taas hyökkäys peruttiin. Kun taistelukäskyt oli kirjoitettu jo etukäteen, lähtö oli sitten suhteellisen nopea. Esimerkiksi 6.2. tehtävänannosta starttiin kului noin 4 tuntia, mutta 26.2. vain 2 tuntia.

Yksinomaan Helsinkiä varten pommikoneita ei siis Suomen suunnalle siirretty – niitä käytettiin autamaan Leningradin rintamaa moukaroimaan saksalaismiehittäjien asemia. Stavka oli jo marraskuun lopulla 1943 tehnyt päätöksen tukea Leningradin saartorenkään murtamista kaukotoimintailmavoimien hyökkäyksellä. Siten oli estettävä saksalaisia tuomasta reservejään rintamalle. Baltian suunnan valmiuskäsky annettiin vasta 4.1.

POMMITUKSET ALKOIVAT vasta 6.2. Stalinin ilmoitettua Golovanoville tunnussanan. Seuraavana yönä alkoi ensimmäinen isku. Sotilaspoliittinen tilanne oli nyt kypsä.

Neuvostojohdolle oli vuodenvaihteessa selvinnyt, että rauhanhalua jo osoittanut Suomen johto oli päättänyt jäädä odottamaan tilanteen kehitystä. Presidentti **Ryti** ja marsalkka **Mannerheim** arvioivat kyllä Saksan häviävän maailmansodan, mutta uskottiin, että Suomi voisi jäädä sivuun Keski-Euroopan ratkaisutaisteluista. Suomalaisten odottelu ei tyydyttänyt Stalinia. Esimerkkiä ei tarvinnut hakea kaukaa. Länsivallat olivat pommitaneet mittavasti Saksaa, muun muassa Berliiniä ja Hampuria. Kaukopommitusilmavoimat olivat suursodan yleiskulun takia käytettävissä Leningradin seudulla.

Stalinin johtaman ylijohdon eli stavkan alaiset kaukotoimintailmavoimat (ADD) olivat vuoden 1943 aikana toimineet etupäässä suurten taisteluiden tukitehtävissä. Kaukotoimintailmavoimissa oli helmikuussa 1944 yhteensä 17 lentodivisioonaa. Lentokunnossa oli noin 900 pommikoneita. Kokonaismäärä saattoi olla 30 % korkeampi kuin lentokunnossa olevien määrä.

Suuri osa koneista oli lisenssillä valmistettuja DC-3 -koneita (neuvostomerkinä Li-2), matkustajakoneista pommikoneiksi muunnettuja koneita. Niiden pommikuorma oli vähäinen, korkeintaan 1000 kg. Varsinaisia pommikoneita olivat neuvostovalmisteiset Il-4 (eli DB-3f)-koneet ja amerikkalaiset B-25-koneet sekä raskaat Pe-8 -koneet, jotka pystyivät pudottamaan jopa 5000 kg pommeja. Helsinkiin

lensi 26.2. taistelutehtävissä A-20-G-koneita, amerikkalaisen Boston-tyypin tykkiversioita.

Suomen-lennon kokonaiskesto oli Moskovan takaa lähteneillä Pe-8-koneilla 6 ½ - 7 tuntia. Toropasta lentäneet Il-4-koneet viipyivät matkalla kohteeseen yleensä 1. lennolla noin 3 tuntia ja yön toisella lennolla vain noin 2,5 tuntia. Volhovstroj-alueelta tulleiden Li-2-koneiden lentoaika oli 4 tuntia, menomatka 2 tuntia. Kannakselle siirryttyä kokonaislentoaika oli noin 3 tuntia, maalille noin 1,5 tuntia. Turun lento kesti 4 tuntia 30 minuuttia – 4 tuntia 50 minuuttia (menomatka 2 tuntia 20 minuuttia). - Kun koneet las-tattiin uuteen yritykseen samana yönä, laskeutumisen ja startin väli oli tunti ja 50 minuuttia.

POMMITUSLENNOILLA NOUDATETTIIN täydellistä radiohiljaisuutta maaliin asti, mutta pommien pudottamisen jälkeen joka kone ilmoitti suorituksensa johtokeskukseen.

Neuvostopropagandassa julkaistiin pilapiirros, jossa Suomen sotilasjohto piileskelee pommitusten alla.

Paljon huomiota on kiinnitetty siihen, että Helsingin pommitukset tapahtuivat 10 päivän välein. Varoitusten toistuminen oli todella sopivan näyttävää, sillä operaatioiden valmisteluun ei monta päivää tarvittu, itse asiassa vain muutama tunti, kun suunnitelmat olivat etukäteen valmiina. On kysytty, miksi jäi tulematta seuraava pommitus, joka siis olisi ollut vuorossa maaliskuun 7. päivänä. Puolittain huumorimielessä on esitetty, että kansainvälisen naistenpäivän ennakkujuhlinta olisi estänyt ilmaan nousun. Itse asiassa kaukoilmavoimat hyökkäsivät juuri samaisena 7. ja 8. päivän välisenä yönä Narvaan.

Kymmenen päivän rytmi näyttää olleen vain satuma. Kaukoilmavoimat joutuivat välillä peruuttamaan lentonsa sääntakia. Helsinki oli toteutuneiden pommitusten lisäksi helmikuussa käskettyä kohteena ainakin 1.2.–3.2., 8.2., 27.2. ja 28.2., mutta lennot peruutettiin.

Helsingin rinnalle käskettiin 9.2. valmisteltaviksi Kotka ja Turku, joista lähtö Kotkaan toteutui 10.2. Turku oli käskettyä kohteena 15.–16.2. ja 22.–24.2., ja näistä toteutui pommitus melko huonossa säässä 22.2. Mainittujen kaupunkien lisäksi valmisteltavaksi kohteeksi otettiin 15.2. vielä Tampere, ja eräät armeijakunnat olivatkin muutamia päiviä valmiudessa Tampereen pommitukseen.

MUISTEMISSAAN GOLOVANOV antaa ymmärtää, että pommit oli tarkkuutettu sotatalouskohteisiin ja varsinaisen kaupungin ulkopuolelle. Helsingin pommituksia varten joulukuun lopussa jaetussa karttapiirroksessa on merkitty 19 sotilaslaitosta (esikuntia ja kasarmeja), 12 merisotalaitosta (sattamia ja telakoita), 9 teollisuuslaitosta, 5 rautatiealuetta ja asemaa, 9 varastoaluetta sekä 6 valtiojohdon rakennusta, muun muassa presidentinlinna, eduskuntatalo, valtioneuvosto ja Suomen pankki.

Lentodivisioonien ja -rykmenttien tehtävissä oli määriteltä neliö, jonka keskustaana pommitus tarkkuutettiin. Neliön kul-

mina olivat kaartin maneesi, kaapelitehdas, Eteläisen rautatiekadun varastoalue ja päärautatieasema. Näiden pisteiden keskusta oli suunnilleen Vanhankirkon kohdalla, joten aluepommitus suuntautui asuma-alueille. Jossain sotapäiväkirjassa mainitaan nimenomaan kohdealueen muertaminen.

Eräille lentorykmenteille annettiin täsmäkohteita. 5. Kaartindivisioonan Mitchell B-25-koneet saivat 6.2. kohteekseen Kaartin maneesin ja Kaapelitehtaan. 9. Kaartindivisioonan Li-2:ien kohteiksi tulivat Kruununhaan sotilaskohteet (kuten viljamakasiini, joka toimi sodan jälkeen sotaarkistona, ja sotakorkeakoulu) ja valtiojohdon rakennukset (kuten Suomen pankki, valtioneuvosto ja presidentinlinna). Vastaavasti 45. Divisioona suurine Pe-8-koneineen sai 26.2. kohteikseen niin sanotun Kaartin kaupungin (Smolnasta Kaartin maneesiin), kaapelitehtaan ja Jätkäsaaren sekä rautatieaseman ja linja-autoaseman tienoon. Yhden Pe-8:n kaksi viiden tonnin pommia pudotettiin 6.2. Lasipalatsin ja rautatieaseman tienoille ja kaapelitehtaan ja Hieta-lahden telakan tienoille.

Yleisohjeeksi tuli, että pommilasti määräytyisi lentäjän kokemuksen mukaan, joten tuorempi lentäjä sai ottaa vähemmän lastia. Ensimmäisen pommituksen jälkeen tehtiin johtopäätös, että asutuskeskuksia pommitettaessa oli oltava runsaasti 1 ja 2,5 kg palopommeja. Kutakin kymmentä konetta kohti oli yksi valaisukone. Samanaikaisesti kohdetta valaisi toistakymmentä laskuvarjopommia.

Kolmantena pommitusyönä eräät pommittajat ennättivät käydä Helsingin yllä kolmekin kertaa, mutta osittain tämä estyi, kun pommit ja polttoaine pääsivät Kannaksen tukikohdissa loppumaan.

HELSINGIN ILMATORJUNNAN ANSIOSTA noin 90 prosenttia pommeista osui Helsingin ulkopuolelle, kun lentäjät kääntyivät usein pois Helsingin keskustan kaakkoispuolelta.

On kuitenkin liioiteltu se käsitys, jonka mukaan kokemattomat lentäjät olisivat lentäneet jonossa ja eksyneet johtajan perässä pois kohteesta. Pommitukset oli ainakin osaksi määrää suorittaa yksittäis-

Katajanokalla "Sailors home" tuhoutui käytännössä täysin. Vasemmalla olevassa nurkkatalossa oli kirjoittajan koti.

suorituksina ja suomalaisten tutkakartoista nähdään, että koneet tosiaan lähestyivät eri suunnista.

Operaatiota varten ADD:hen otettiin ulkopuolelta kokeneita lentäjiä ja lentoperämiehiä. 6.2. otettiin 4. KAK:aan laadukkaita lentäjiä ja perämiehiä 113. Yömetsästäjärjykmentistä.

Suunnistus kohteeseen näyttää onnistuneen erinomaisesti. Jäljempänä tuleville oli eduksi, että palava Helsinki näkyi jo kaukaa, jopa 250 km:n päästä. Ilmasta kaikesta päätellen nähtiin hyvin pommitusten tulokset. Kussakin divisioonassa otti yleensä yksi tai kaksi konetta valokuvia kohteesta. Kullakin divisioonalla oli yhdestä kolmeen kontrollöörikonetta, jotka viipyivät kohteen yllä puolisen tuntia.

NEUVOSTORAPORTIT kehuvat yleensä pommituksen onnistumista. Ennen Helsingin toista pommitusta on opetuksena mainittu, että tarkkuus on huono. Torjunnan tehokkuus näkyy siitä, että pommituskorkeus useassakin raportissa esitettiin nostettavaksi 2000–7000 metristä 5000–8000 metriin.

Helsingin ensimmäisessä pommituksessa neuvostokoneet 17 lentodivisioonasta suorittivat 777 lentoa, joista 725 katsottiin päätyneen kohdealueelle. Vastaavasti toisena pommitusyönä, jolloin koneita oli käytännössä vain 10 lentodivisioonasta, suoritettiin 403 lentoa, joista 382:n katsottiin päätyneen kohdealueelle ja kolmantena yönä suoritettiin 15 lentodivisioonan voimin 920 lentoa, joista 875:n kat-

tia ennen torjunnan alkua. Suomen tiedustelu oli saksalaisilta saadun sanomamateriaalin avulla selvittänyt ADD:n koodit, mutta tämä ei liene käytännössä helpottanut torjuntaa.

SAKSASSA HUOMATTIIN pommitusten aiheuttama poliittinen uhka, ja Helsingin puolustusta tuettiin auliisti. 1. Ilma-armeija osallistui Tallinnan alueella Helsingin suojaukseen, ja ensimmäisen pommitus yön jälkeen siirtyi 12.2. Malmille saksalaisen Hävittäjärykmentti 302:n 1. lentue. Sen koneet starttasivat 16.2. torjuntaan, mutta kunnan toimintaa ei saatu aikaan. Lentueen pudottamiksi ilmoitetaan (vain) kaksi konetta. Tallinnasta toimineet kaksimoottori- set yöhävittäjät olivat pudottaneet lisäksi kaksi konetta. Kolmannen pommituksen aikana Malmin yöhävittäjät ilmoittivat pudottaneensa myös kaksi konetta. Hävittäjätorjunnan alueella ilmatorjunnan oli lakattava ampumasta ja viholliskoneita valaisiin valonheittimillä.

Myöhemmin, 24.2., päätettiin lähettää avuksi myös yöhävittäjien johtoalus *Togo*. Se tosin ehti Suomenlahdelle liian myöhään vasta 7.3. Se ei pystynyt ohjaamaan Tallinnan puolustusta, kun kaupunkia pommitettiin tehokkaasti 9. ja 10.3.

TAPPIOT VENÄLÄISTIETOJEN MUKAAN jakautuivat seuraavasti: Ensimmäisenä pommitus yönä kolme konetta, toisena kolme konetta ja kolmantena viisi konetta (joista kaksi hävittäjätorjunnan tuhoamaa), yhteensä siis 11 konetta. Lisäksi useita koneita joutui eksymisen, konevian tai polttoaineen loppumisen takia suorittamaan pakkolaskun, useimmiten vieralle lentokentälle. Ensimmäisen pommitusretken paluumatkalla (7.2) lukuisat koneet joutuivat laskeutumaan aivan väärälle kentälle myrskyn vuoksi.

Marsalkka Golovanovin hieman jälkiviisaiden muistelmien mukaan Helsinkiin suunnattu kolmas isku oli niin voimakas, että "mikäli tähän iskuun osallistuneet koneet olisivat pommittaneet varsinaista Helsinkiä, kaupunki olisi lopettanut olemassaolonsa". Hän sai käskyn lopettaa Suomeen kohdistuneen toiminnan, kun neuvottelut Suomen irrottamiseksi sodasta oli saatu aloitetuksi.

Pommeja pudotettiin 10 980 (2386 tonnia), mutta erittäin hyvin onnistuneiden torjunta- ja hämäys-toimenpiteiden takia vain 799, noin 7,3 prosenttia, putosi Helsingin rakennettuihin osiin. Surmansa sai 145 henkilöä.

Venäläisten omia ongelmia voidaan luetella useita: kaukoilmavoimien kokemattomuus tämäntyypp-

pisiin operaatioihin, kaukotoimintaan pystyvien raskaiden pommikoneiden vähäisyys, heikot tähtäimet. Suurin osa koneista pudotti ilmatorjuntatulen takia pomminsa kohteen ulkopuolelle. Näin kaukoilmavoimat onnistuivat pudottamaan vain alle 10 prosenttia pommeistaan kohteeseensa, Helsingin rakennetulle alueelle.

STALIN USKOi pommitusten lannistaneen Suomen. Kohta kolmannen pommituksen jälkeen hän 28.2. tiedusteli Englannin halukkuutta osallistua aseleponeuvotteluihin. Suomeen oli suunnitteilla keväämmäksi maavoimienkin hyökkäys, mutta se oli määrä Suomen luopumista odotellessa suunnata Karjalan rintaman pohjoispuolelle, Sallassa saksalaisia vastaan eikä suinkaan Karjalan kannakselle tai Aunukseen. Stalin vaati myös Leningradin rintamalta nopeaa etenemistä Viroon. Narva oli vallattava 17.2. mennessä sekä sotilaallisista että poliittisista syistä. Poliittinen syy oli ainakin osittain se, että Suomen sivusta oli saatava uhanalaiseksi Suomenlahden etelärannalta.

POMMITUKSET EPÄONNISTUIVAT sotilaallisena suorituksena, kuten sodan jälkeen valvontakomission saapussa selvisi.

Keskeinen käskyissä määritelty kohdealue oli Helsingin keskeistä asuntoaluetta, ja pommit osuivat yhtä lailla asuntoihin kuin virastoihin ja tuotantolaitoksiinkin. Huolimatta torjunnan menestyksellisyydestä Helsinki ei välttynyt tuhoilta. Poliittisiakin vaikutuksia oli. Ensimmäistä pommitusyötä seuranneina päivinä poliittinen johto muutti linjaansa. Vihollisen rauhankortit oli katsottava.

Myös Suomen marsalkka, joka sattumalta oli Helsingissä sekä ensimmäisen että kolmannen pommituksen aikana, puhui tavallista pontevammin rauhanteon puolesta.

Pian ensimmäisen pommituksen jälkeen tehtiin päätös Paasikiven lähettämisestä selvittämään rauhanehtoja. Tästä alkoivat pari kuukautta kestäneet vaiherikkaat rauhantunnustelut.

SUOMALAISTEN VASTARINTAHENKEÄ pommitukset eivät murentaneet. Päin vastoin lienee perää ministeri Väinö Tannerin tuolloisella mielipiteellä, että pommitukset olivat epäpsykologinen toimi, jolla oli päinvastainen vaikutus. Yhteishenki sai ryhtiä. Helsingin ilmapuolustuksen saama torjuntavoitto neutraloi ensimmäisten pommitusten aiheuttaman järkytyksen ja Suomen eduskunta hylkäsi huhtikuussa Neuvostoliiton tuhoisiksi koetut rauhanehdot. ■

Innovaatioita kolmannella!

TEKSTI **JYRI KOSOLA**

Kaikkietävä Wikipedia kertoo innovaation olevan uusi tai olennaisesti parannettu, kilpailuetua antava ja voittoja kasvattava tuote, prosessi, palvelu tai keksintö.

Videolla näkyy kuinka drooni leijuu hitaasti linnoitetun kukkulan yllä. Venäläisten kaivantojen reunoille heittäjä vaalea hiekka erottuu selkeästi vasten tummaa maastoa. Huolimattomuus paljastaa juoksuhaulinjat, poterot ja sirpalesuojat. Alhaalla näkyy liikettä. Kuva siirtyy leikkaukseen, jossa pyrstövakautettu kranaatti putoaa vaappuen kolmensadan metrin matkan kohti venäläisten asemia. Droonin lentokorkeus suojaa sitä havaituksi tulemiselta ja käsiaseilla tapahtuvasta jokamiehen torjunnalta. Kranaatti putoaa keskelle kolmen venäläisotilaan ryhmää, joka katoaa leimahdukseen ja sitä seuraavaan savupilveen.

Ukrainalaisten kykyä innovoida uusia ratkaisuja on ihasteltu länsimaissa, jotka pelkäävät jäävän-

sä teknologisesta kehityksestä jälkeen. Nato-maissa tutkimus- ja kehittämistoimintaan on liitetty innovaatiotoiminta. T&K:sta tuli TKI. Mitä siis innovaatiot ovat, ja miksi ne ovat sotilasorganisaatioille niin vaikeita?

Wikipedian mukaan innovaatio on uusi tai olennaisesti parannettu, kilpailuetua antava ja voittoja kasvattava tuote, prosessi, palvelu tai keksintö. Innovaatiot liittyvät usein jonkin olemassa olevan laitteen, järjestelmän, toiminnallisuuden, prosessin tai palvelun parantamiseen. Tällaiset innovaatiot kehittävät siis jotain jo olevaa eteenpäin.

Ideasta käytännön innovaatioon

Innovaatioita hehkutettaessa puhutaan yleensä radikaaleista, eli niin sanotuista disruptiivisista innovaatioista, jotka pienimuotoisen asioiden parantelun sijasta pakottavat muuttamaan koko ajattelutapaa ja suhtautumista asioihin.

Innovaatiotoiminta liitetään usein tutkimus- ja kehittämistoimintaan. Pelkkä tutkimustulos ei kuitenkaan johda innovaatioon, jos sitä ei pystytä hyödyntämään. Vaikka innovaatiotoiminnan määrittelyssä on eroja, yhteisymmärrys näyttää vallitsevan siitä, että innovaatio on käyttöön otettu keksintö tai

VAATIVAT MOBIILIT JÄRJESTELMÄ- RATKAISUT

JOHTAMISEN MAHDOLLISTAJA

WWW.CONLOG.FI

"INNOVAATIO EDELLYTTÄÄ INNOVOIVIA IHMISIÄ, JOILLA ON AIKAA JA HENKISTÄ TILAA INNOVOIDA."

oivallus, jossa hyödynnetään tietoa ja osaamista aiemmasta poikkeavalla tavalla.

Disruptiiviset innovaatiot ovat usein itse asiassa aika yksinkertaisia ideoita, joista voi jälkikäteen sanoa "minäkin olisin voinut tuon keksiä". Tämän organisaation mullistavan yksinkertaisen idean taustalla on tyyppillisesti laaja-alaista koko organisaation kattavaa osaamista, jonka yhdistäminen edellyttää kykyä tarkastella asioita kokonaisvaltaisesti ja eri suunnista. Kyetäkseen innovoimaan organisaation on oltava moniarvoinen ja sen tärkeimmän voimavaran, ihmisten, tulee olla riittävän heterogeeninen.

Diversiteetti on edellytys disruptiivisten innovaatioiden syntyyn. Organisaatio, jossa kaikki ajattelevat samoin esimerkiksi saman koulutustaustan vuoksi, todennäköisesti tappaa radikaalit keksinnöt ennen kuin niistä tulee innovaatiota. Pelkkä koulutuksen ja kokemuksen diversiteetti ei vielä riitä, jos käytettävissä on vain suorittajia ajattelijoiden sijaan. Rekrytointipolitiikalla ja uravalinnoilla on pitkäaikainen vaikutus siihen, missä määrin organisaatiossa on innovaatiopotentiaalia.

Innovointi tarvitsee henkistä tilaa ja aikaa

Ihmiset tarvitsevat joutoaikaa muilta tehtäviltään ajatella voisiko asioita tehdä toisin. Antiikin aikana vain hallitsijoiden suojeluksessa olevat tieteentekijät saivat nauttia tästä etuoikeudesta.

Keskiajalla läntinen sivilisaatio lähti rakettimaiseen nousuun, kun huomattiin ettei kaikkien kannata tehdä kaikkea. Erikoistuminen viljan viljelyyn ja puimiseen, jyvien jauhamiseen, leivän leipomiseen ja edelleen myymiseen sekä viljelijöiden, mylläreiden, leipureiden ja majatalonpitäjien tarvitsemien jalkineiden, vaatteiden, työkalujen ja muiden tarvikkeiden ja teettäminen niihin keskittyvällä yrittäjällä mahdollisti kaikkien työpanoksen keskittämisen siihen, missä kukin on hyvä.

Organisaatioilla, joissa ammattilaiset eivät voi keskittyä ammattinsa mukaisiin asioihin, vaan joutuvat hajauttamaan voimavaran, huomionsa ja aikansa on ekspertiisialueensa ulkopuolelle, on todennäköisesti vaikeuksia synnyttää innovaatioita.

Organisaatiokulttuurista riippuu, onko ihmisillä henkistä tilaa ajatella. Ollakseen disruptiivinen innovaation ambitiotason on oltava riittävän korkealla. Korkeat tavoitteet johtavat korkeaan riskitasoon. Organisaatiossa, joka rankaisee epäonnistumisesta sen sijaan, että palkitsee yrittämisestä, ja etsii syyllisiä syiden sijaan. Innovaatioiden taustalla olevat ideat perustuvat oivallukseen siitä, että asioita voisi tehdä toisin, luottamukseen siihen, että muutoksen esittämistä ei tulkita purnaukseksi ja uskoon, että asioihin voi vaikuttaa.

Sotilasorganisaatio on haastava innovoinnille

Innovatiivinen organisaatio on hierarkialtaan matala. Organisaatiolla, jossa päätöksenteko on keskitetty, on heikot edellytykset luoda ja ylläpitää innovaatiotoimintaa. Vanhaa preussilaista tehtävätaktiikkaa noudattamalla sotilasorganisaatiotkin voivat edesauttaa innovointia. Miksi kuitenkin juuri asevoimille on niin vaikea ottaa innovaatioita käyttöön?

Organisaatiolle, jossa ihmisten ammatti-identiteetti ja urakehitys rakentuvat jonkin välineen käyttämisen ympärille, on äärimmäisen vaikeata, ellei peräti mahdotonta, luopua tästä välineestä, tai edes ymmärtää sen olevan sotateknologisesti vanhentunut. Jo pelkkä keskustelu asiasta voi olla mahdotonta ihmisten kokiessa oman identiteettinsä olevan vaarassa.

Edellä luettelemieni seikkojen lisäksi yksi syy siihen, miksi ideasta ei synny innovaatiota, voi olla se, että varat on suunniteltu ja sidottu vuosiksi eteenpäin, eikä tiukkaa vuosibudjettia noudattava valtion virasto kykene kohdentamaan rahoitusta yllättäville uusille avauksille, vaikka ne olisivat kuinka lupaavia.

Yritys ja erehdys on hyväksyttävä

Johtopäätöksenä voidaan oivaltaa, että vain innovovassa organisaatiossa syntyy innovaatioita. Ne vaativat erilaisia taustoja omaavia aloite- ja ajattelukykyisiä laaja-alaisia osaajia, joilla on aikaa ideoida ja lupa kritisoida, ehdottaa, kokeilla ja erehtyä. ■

Kokouskutsuja

UPSEERILIITON KOUVOLAN OSASTON SÄÄNTÖMÄÄRÄINEN KEVÄTKOKOUS PIDETÄÄN TORSTAINA 14.3.2024 KELLO 17.00 ALKAEN RAVINTOLA BONNEVILLESSÄ.

Kokouksessa käsitellään sääntömääräiset (8§) asiat.

Osaston kokouksen jälkeen Pohjois-Kymen Kadettiipiirin kevätkokous kello 17.30 alkaen.

Kokousten jälkeen tarjotaan päivällinen. Kokousjärjestelyjä varten ilmoittautumiset pyydetään sähköpostilla osoitteeseen: kouvola@upseeriliitto.fi 3.3.2024 mennessä. Kokoukseen on mahdollista liittyä myös etäyhteydellä. Mahdolliset muutokset ja kokouksen etälinkki lähetetään vain kokoukseen ilmoittautuneille.

Tervetuloa!

Johtokunnat

UPSEERILIITON KUOPION OSASTON KEVÄTKOKOUS JÄRJESTETÄÄN KESKIVIIKKONA 20.3.2024 KELLO 12.00 ALKAEN KUOPION KLUBILLA OSOITTEESSA KUNINKAANKATU 10, KUOPIO.

Ennen kokousta kello 12.00 tarjotaan lounas. Lounaan jälkeen Karjalan lennoston komentaja eversti Johan Anttila pitää ajankohtaiskatsauksen aiheesta "Ilmavoimat ja Karjalan lennosto kohti F-35 kautta".

Kuopion osaston kevätkokous avataan noin kello 13.30. Kokouksessa käsitellään sääntömääräiset (5 §) asiat.

Kokouksessa käsiteltäväksi esitettävät muut kuin sääntömääräiset asiat tulee ilmoittaa viimeistään 13.3.2024 aikana osaston sihteerille. Ilmoittautumiset kokouslounaalle pyydetään viimeistään 13.3.2024 kuluessa UL:n Kuopion osaston sihteerille, luutnantti Toni Elorannalle sähköpostilla toni.eloranta@mil.fi tai puhelimitse 0299 230 330. Kokoukseen on mahdollista osallistua myös etänä ennakoilmoituksella.

Toivotamme jäsenistömme tervetulleeksi kevätkokoukseen!

Johtokunta

UPSEERILIITON MIKKELIN OSASTON JA ETELÄ-SAVON KADETTIPIIRIN KEVÄTKOKOUKSET JÄRJESTETÄÄN TORSTAINA 21.3.2024 KLO 15.00 ALKAEN MIKKELIN UPSEERIKERHOLLA.

Kokouksissa käsitellään sääntömääräiset asiat. Kokousjärjestys: 1. Upseeriliitto, 2. Kadettiipiiri.

Kokousten jälkeen tarjotaan päivällinen. Ilmoittautumiset 15.3.2024 mennessä sähköpostilla:

upseeriliitto.mikkeli@gmail.com tai tekstiviestillä puh.050 3138198.

Tervetuloa!

Kauppaneuvos Werner Hacklinin säätiö Upseerikoulutuksen Edistämiseksi

Säätiö jakaa apurahoja ja stipendejä upseerikoulutusta edistävää sotatieteellistä tutkimusta tai opiskelua varten sekä tukeakseen sotatieteellisten tapahtumien järjestämistä ja sotatieteellisten yhdistysten julkaisu toimintaa. Apurahoja ja stipendejä voivat anoa sekä palveluksessa olevat että evp-upseerit (kadetti- ja erikoisupseerit).

Säätiö ei tue virkatöinä tehtävää sotatieteiden maisterin tutkintoon, esiupseerikurssin opiskeluun tai yleiseisunkuntaupseerin tutkintoon liittyvää tutkimustyötä. Toimintavuonna 2024 säätiö haluaa erityisesti tukea tulevaisuuteen suuntautuneita, työn ohella tehtäviä käytännönläheisiä tutkimuksia, joiden tulokset tukevat Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen toimintaa tai kehittämistä.

Kevään 2024 hakemukset tulee lähettää 29.3.2024 mennessä Pääesikunnan koulutusosastolle osoitteeseen:

Kauppaneuvos Werner Hacklinin Säätiö Upseerikoulutuksen Edistämiseksi
PEKOULOS, PL 919, 00131 Helsinki

Tarkempia tietoja sekä hakemukseen käytettäviä lomakkeita saa säätiön asiamieheltä, everstiluutnantti Antti Vasaralta (p. 0299 510 164 / antti.vasara@mil.fi).

UPSEERILIITON YHTEYSTIEDOT

Puheenjohtaja

evl Ville Viita
viita@upseeriliitto.fi
044 501 0378

Varapuheenjohtajat

evl Markku Jämsä
jamsa@upseeriliitto.fi
0299 800

evl Janne Rautakorpi
rautakorpi@upseeriliitto.fi
0299 800

Edunvalvontapäällikkö

maj Mika Ylönen
yloinen@upseeriliitto.fi
050 362 2884

Neuvottelupäällikkö

komkapt Kari Nousiainen
nousiainen@upseeriliitto.fi
040 827 1747

Pääluottamusmiehet (PV)

maj Tero Pynnönen
pynnonen@upseeriliitto.fi
0299 500 780

maj Petri Soppi

soppi@upseeriliitto.fi
0299 500 781

RVL:n pääluottamusmies

kapt Aki Järvinen
jarvinen@upseeriliitto.fi
0295 421 491

Viestintäpäällikkö

Essi Lindqvist
lindqvist@upseeriliitto.fi
040 565 1835

Sotilasaikakauslehden toimitussihteeri

komkapt Marko Varama
varama@upseeriliitto.fi
040 844 8255

Hallintosihteeri

Erja Elopuro
elopuro@upseeriliitto.fi
040 537 1799

Liittosihteeri

Päivi Schroderus
schroderus@upseeriliitto.fi
050 338 8228

Toimisto

Laivastokatu 1 B,
toimisto@upseeriliitto.fi
00160 Helsinki

Upseeriliiton Konttisenranta

Virkkulantie 30
93830 RUKATUNTURI

Asianajotoimisto Lindell Oy

Olli-Pekka Lindell
toimisto@asianajotoimisto-
lindell.fi
(02) 251 1004, 0400 826 078

Loma-Konttainen ky

Puh. arkisin
kello 10.00–15.00
0400 393 756
asiakaspalvelu@
loma-konttainen.fi

UPSEERILIITTO.FI

Kirjautuminen Upseeriliiton kotisivujen jäsenosioon ja jäsenrekisteriin vaatii vahvan sähköisen tunnistautumisen

Vahvalla sähköisellä tunnistamisella tarkoitetaan henkilöllisyyden todentamista sähköisesti. Sen avulla voi turvallisesti vahvistaa oman henkilöllisyytensä erilaisissa sähköisissä palveluissa ja sähköisten asiointipalveluiden tarjoajat voivat tunnistaa asiakkaansa.

Käytössä ovat Mobiilivarmenne sekä verkkopankkitunnukset

Enää et tarvitse kirjautuaksesi sisään käyttäjätunnusta etkä salasanaa, vaan kirjaudut joko Mobiilivarmenteella tai verkkopankkitunnuksillasi.

Jäsenosioon pääsee klikkaamalla kotisivujen etusivulta:

- [Kirjaudu jäsenosioon](#)
- [Tunnistautuminen palveluun](#)

Valitse

- [Mobiilivarmenne](#)

tai

- [Oma verkkopankki](#)

SOTILASAIKAKAUSLEHTI

Maamme johtavaa sotilasalan ammattilehteä julkaisee upseerien akavalainen ammattijärjestö, Upseeriliitto ry.

Puolustusvoimat suorittaa vuositason miljardeihin kertyviä hankintoja, joista päättävät suomalaiset upseerit ja valtionhallinnon virkamiehet. He lukevat Sotilasaikakauslehteä, sotilasalan johtavaa ammattilehteä.

Sotilasaikakauslehti käsittelee puolustusvoimien hankintoja, koulutusta, turvallisuuspolitiikkaa, strategiaa ja ajankohtaisia aiheita.

Varaamalla ilmoitustilaa varmistat yrityksesi näkyvyyden puolustusvoimien päättäjille.

Varmista näkyvyytesi puolustusvoimien päättäjille

e-mail juha.halminen@mediaosasto.fi
tel. +358 50 5922722

www.upseeriliitto.fi

Posti Green

COMBITECH

Kovaa softaa

Nopeampaa päätöksentekoa
suorituskykyisillä ohjelmistoilla.

Combitech Finland

www.combitech.fi